

Um-napisti, királyi ősöm, kit ég és föld méltán jutalmaz!
Láthassalak s szavad hallhassam, ezért lettem úti bolyongó:
hágtalan hegység kaptatói s vad tengerár vezettek hozzád.
Alvástanul, elcsigázva vonszoltam testem-lelkem súlyát,
botladoztam úttalan úton s alig hittem, hogy még elérlek.
Távol a tengerparti háztól, távol Sziduri hajlokától,
a ruha már ronggyá-cafattá foszlott rólam, bőröm kitetszett.
Oroszlánt, párducot, hiénát, medvét, tigris száz-számra öltem,
vadul a vadat megragadtam, ragadozót elragadoztam:
húsával húsomat tápláltam, bőrével bőrömet befödtem.
Felelj hát te, titkok tudója, Um-napisti, szólj a halálról!”

Um-napisti, az ember őse, kinek teste halált nem ismer,
a tökéletes Um-napisti, eképpen szólott a halálról:
„Ami teremtetett, elmúlik. Halál az élők büntetése.
Még alighogy világra jöttek s már el is kell menniök innen.
Nézd a karám apró gidáit, amint a fényben tántorognak:
szőrükről a születés lucskát az erős nap még föl se szívtá
s te már tudod, mi végre nőnek! Így van minden halálra szánva.
Mert a halál dühöngő isten, vérszomjas, mint a hím-oroszlán
s alattomos, mint síma párduc – jaj az egyszer megszületettnek!
Építesz kő- meg téglaházat? Veszél magadnak feleséget?
Megosztozol testvéreiddel? Kötésteket cserépre vésed?
Mire mindez? Mi tart örökké? Ház? Egyesség? Jelek? Kötések?
Tudod: mindez nagyon múlandó! Sirtábláid is clenyesznek!

Ember-e még, mondd, a halott is? Ugye, hogy nem? Ő már nem ember!

Alvóhoz hasonlít, de mégsem! Aki meghalt, nem álmodik már!
Szoborhoz hasonlít, de mégsem! Holt kő az, de nem is volt élő!
A halál mindenhez hasonlít, de nem azonos semmivel sem!

Sokat tudnak az Anunnakik s Mammétu is, a sors-teremtő,
hajszál se hull le úgy fejünkről, hogy rovásukról hiányoznék –
élet-halál urai ők, de annak napját, mikor az élő
elhívatik, még ők se tudják!”

TIZENEGYEDIK TÁBLA

Gilgames csodálkozik Um-napisti életmódján: hogy lehet az, hogy az örökké élő csak tétlenül hever, míg a halandó küzd, akar, alkot? Um-napisti válasza gyanánt a vízözön történetét mondja el.

A tanulság az, hogy Gilgames se lehet halbatatlan, ha nincs pártfogója az istenek között: tőlük függ élet és halál. Egy mód volna, egy próbatétel: virrasszon hat napon, hét éjjelen át. Nagy követelés ez, hiszen Gilgames halottfáradt az út miatt; de a tét is nagy: az örök élet lehetősége. Gilgames nem állja meg a próbát, mélyen elalszik. Um-napisti azonnal tudja, hogy Gilgamesnek vissza kell térnie, útravaló kenyereket süttet hát feleségével; ezek száma mutatja azt is, hány napig aludt a „kereső”. Felébredvén, ő is megérti, hogy elveszett: a Halál ólálkodik körülötte. Um-napisti mégis jót akar: azt parancsolja Ur-sandábinak, hogy fűrössze meg, öltöztesse tiszta ruhába az elnyűtt vándort, úgy vigye hazá. Elindulnak, de Um-napisti felesége megszánya a vigasz nélkül hazatérőt, kéri férjét, adjon neki mégis ajándékul valamit. Az örökéletű a megifjulás fűvének rejtekhelyét fedi föl Gilgames előtt. A tenger fenekéről kell azt felhozni. Boldog, mert nemcsak magának: Uruknek is áldást visz vele. De sorsát mégse kerülheti el: reggeli fürdéskor kígyó kúszik a fűhöz és lenyeli. Gilgames elkeseredett, kiábrándult, de bűt marad tevékeny önmagához: új tervekkel tér meg városába, Urukba.

Újasszir táblán maradt fenn a vízözön mondája is:

Um-napistit, az ember őst, a távolit, aki tűnődve
a mély-árnyékban heverészett, Gilgames szólítja eképpen:
„Elnézlek téged, Um-napisti! Külsőre egészen hasonló
vagy te hozzám, bátyám lehetnél – anyánk is elvéthetne olykor!
Csakhogy engem eleven mozgás tölt színiültig és ki-kicsordul
pezsgő leve: küzdelmet áhít, harcot keres szívem szünetlen.

Te meg csak fekszel hátadon, mint heverésző pásztor, egész nap,
tétlenül magad elé bámulsz, – megveted a küzdők világát.
Mondd el, hogy leltél rá útra, betöltve az ember reményét,
Um-napisti, királyi őszám, isten-sorsra miként jutottál?»

Um-napisti, igent biccentve, imígy szólott a jövevényhez:

„Titokba avatlak be! Rejtett tudásába az isteneknek!
Halandó fül még soha erről nem hallott – ezért jól figyelmezz!

Az Eufrátesz-menti város, Surippak, régi kövön épült –
ős-időktől az isteneknek kedvelt helye volt ez a város!
De hiszen ismered bizonytal, s kár is rá több szót vesztegetnem.
Elég annyi: ott éltél én is, gazdagság nyúgán vonszolódva
s mai napig is ott lakoznék, ha nem történik, ami történt.

Ám özönvizet támasztaniok tetszett akkor az isteneknek. . .

Gyűltek az istenek tanácsba: főhelyen Anu atya trónolt,
fényesen, mint királyhoz illik: jobbán a bajnok Enlil, balján
Ennugi ült, a vizek őre s szemben velük, parancsra várva
gyorslábú Ninurta tanyázott, égi szózatok hírvivője.
Lobogószemű Éa isten tanácsot ült ia-fiával,
tanácsot ülven, határoztak. Éa nádkunyhóba kiáltott:
»Kunyhó, nádkunyhó, nádkunyhó-fal – nádkunyhó, halljad, fala,
tudd meg!

Surippak férfია, te jámbor! Ubar-tutu bölcs fia! Bontsd le
az ékes házat, melyben annyi sok öröm és gond vala részed;
bontsd le a házat mindenestül, építs erős hajót helyette;
bordája, árbóca megálljon, még ha ég és föld összedől is!
Építs hajót s vesd meg ezentúl – hiszen amúgyis elhagyod majd –
vesd meg a házat, kertet, földet, ezt a múlandó gazdagságot
s keresd az életet helyette – életet mentesz a hajóval!
Gyűjts egy-párt az élő fajokból, hogy majd a k k o r magjuk ne
vesszen!

Pontos mérték szerint építsd meg a hajót: se széle, se hossza
hajószálya nem térhet el attól, amit veled parancsként közlök.
Ha elkészültél idejében, a szent tengeren horgonyozz le –
horgonyozz le és várj a jelre, mikor vitorlát bontanod kell!»

Hallván ezt, így szóltam Éához: »Uram, én egyetértek azzal
amit akarsz, s nagyra becsülöm –
ám nem tudom, mit mondanék majd az utcámbeli embereknek,
sürgésem-forgásom ha látnák s kérdenék tőlem, hogy mi készül?
S a vének gyülekezetében a kérdezőknek mit felelnék?»

Uram szóra nyitotta száját s szolgáljához, hozzám, ekként szólt:
»Emberfia, ezt mondd, ha kérdik: Úgy látszik, Enlil megnehezített
reám, többé nincs maradásom városotokban – mint szögezném
tovább Enlil földjére arcom, ha már Gazdám haragja üldöz?
Őscim-látta földre térek, a tenger partján megtelepszem,
ott lakozom majd Éa mellett, ki uram és pártfogóm leszen!
Ne féljete, csöstül hull áldás reátok, ha elmegyek innét;
szerencse szerencsébe botlik; azt se tudjátok már a végén
mit is kezdjete ö z ö n é v e l : madarak, halak sokasága
nyüzsög a légben, a vizekben – hát még ha búzaszem-esővel
paskol egy szép napon reátok a sötétedés fejedelme. . . «

Mihelyt a reggel fénye feljött, tenni kezdtem Éa parancsát.

Négy napom telt el házbontással, négy éjszakám telt rombolással,
hajóm hosszát és szélességét ötödnapon végre kimértem.
Falát százhusz rófnyi magasta parancs szerint fölvonnom kellett,
szintűgy százhusz róf széle-hossza. Elgondoltam a hajótestet
s pontos terv szerint lerajzoltam.

Hat fedélzetet választottam el rajt, mindegyikét hét-hét részre
osztottam.

Padozatát kilenc részre kerítém. Oldalára evezőket kötöttem.
Árbócrúdnak való szálfát kerestem s reá csomóztam a vitorlát.
Hat órjás-mérték szurkot rakattam fel a főzőkemencé falára,
három órjás-mérték szurokkal belsejüket erősítettem.

Tapasztott kosarakban három órjas-mérték olajat vittek,
keskeny pallón mind föllebb-föllebb lépve, a rakodómunkások.
Egy órjas-mérték olajjal a réseket sorra betöltük;
két órjas-mérték olajat meg a hajóácsok igényeltek.
Az állványon fáradozóktól nem sajnáltam italt, sem ételt:
szomjúságukat szőlőlével, sörrel és musttal oltogatták;
éhségüket elverni nyárson egészben forgatták a birkát,
sőrére hízott tulkot, szárnyast s amit kívántak, azt ehettek.
Mézzel-borral folyó menyegző volt fölkelésünk, nyugovásunk:
éltünk, mintha örökös ünnep – újesztendő hajnala volna.
Kinyitattam a kincsetérő kenettel töltött szelencéket
s megengedtem, hogy bárki szolgám kezét beléjük helyezhesse!

S bár mulatozva, könnyű kézzel építették, a hajó mégis
elkészült rendelt idejére...
Veszködve, sok nagy mesterséggel azután vízre bocsátottuk;
kötelekkel, görgőrudakkal igazgattuk lefele-útját;
végül kétharmad magasságig merült el, a tengerbe jutván.

Akkor gondosan összeszedtem arany-ezüst marhámát s minden
mozdítható vagyonomat s szolgálímmal reáarakattam.
Egy-egy párt az élő fajokból rekeszes belsejébe zártam
s én magam is, rokonsággal s nagyszámú kedves emberemmel,
szolgákkal és kézművesekkel odaköltöztem a hajóra.
Gondom volt rá, hogy bár egyetlen hasznos ipar ki ne maradjon!
Zsúfolásig terhelve állott a bárka, melyet építettem:
a ketrecbe zárt him-oroszlán árnyékában báránka béget,
vadbika horkan, nyála csordul, mellette megkötözött lábú
keselyű vergődik, szárnya a hajót csaknem felröpíti!

Samas, a fény hatalmas öre, jóelőre közölte velem:
»Ha majd búzaszem-esőt hullat a sötétedés fejedelme,
szedd föl akkor gyorsan a horgonyt s menekülj messze a hajóval!«

S amint Samas megjövendölte, egyszer búzaszem-eső hullott.

Néztem az ítéletidőt, mely Surippak végét jelentette
s láttára félelem fogott el. Házam népét köribém gyűjtve
elvonultam a fedélzetről s Puzur-amurri kapitányra
bíztam a hajó vezetését...
Mikor a hajnálfény felizzott, az ég aljáról barna felhő
kúszott föl egyre magasabbra. Adad isten mennydörgött abban.
Sullat és Hanis gyors futárként száguldottak előtte, rémes
kiáltással jelezve jöttét. Irragál cölöpöket tépett,
Ninurta gátakat szakított s az Anunnakik fölemelték
a pokol-sercegésű fáklyát, hogy az országot láng eméssze!
Adad dühe, dübörgő hadként, mind magasabbra kúszva, rontott
a fény tornyos bástyáinak, s bármily erős falak fogadták
végül mégis az ármány győzött – cserépként összetört az ország...

Álló napig zúgott-morajlott a déli szél, sziklákat döntött,
sarkát a víz szügyébe vágta s korbácsával habosra verve
addig üzte-hajtotta, míg csak ágaskodva a hegyre nem tört.
Zilált sörényű harci ménként szembeszökve, vadul sodorva,
hullám zúdult az emberekre, akik lentről mindegyre följebb
szöktek az ár elől s a csúcson tehetetlenül megrekedtek.
Fojtó gőzök lepték el őket; olyan sötét volt, mint a zsákban;
a fellegtől és szélzúgástól nem látták, nem hallották egymást
s oly sűrű homály takará el a földet, hogy az istenek se
tudhatták, mi történik ott lenn...

Ég-föld szakadt s már nem maradt hely, biztonságos, az
isteneknek,
ők is lentről mindegyre följebb szöktek az ár elől az égen
s végül jutván Anu egébe, tehetetlenül megrekedtek –
reszketve összekuporodtak, mint kutyák, a falhoz lapulva.
Közéjük kuporodik Istár, szülőasszonyként hánykolódik,
jajgat az isten-úrnő s ekként kiált kínban a széphangú:
»Mindaz, ami élt, azért romlik omló sárrá, bomló agyaggá,
mert én magam gonoszat szoltam égick gyülekezetében!
Hogy is vihetett rá a lélek, szörnyüséget mért is akartam,
hogyan szavazhattam igennel, mikor az ítéletet hoztuk?
Hiszen én szültem őket, én, én! S döglött halporontyokként össze-
ütődnek most a tengerárban!...«

Az istenek és Anunnakik vele együtt sírnak-zokognak,
fejük gyászban mellükre csügged, ajkuk megvonaglik a kintól.

Hat napon s hat éjen át tombolt a déli szél s a dühöngő ár
elmosott mindent, ami élő; elpusztította az országot.
Hetednapon elült az orkán, a tenger vére visszagördült
medrébe s nem hullámzott többé – végeszakadt a vízözönnek!

Kikémleltem hajóm nyílásán: láthattam a szélszönd derűjét
s azt is, hogy bomló televénnyé változott, ki még nem is oly rég
örömben s gondban sürgölődött. . . Mint lapos tető, a mezőség
éppolyan kopasz és sivár volt. Schol, schol, semmilyen élő!
Megnyitottam az ablaktáblát: az erős fény szemembe vágott.
Akkor a földre hanyatlottam, alig bírtam elvánszorogni
a nyílástól, sajtó szememből a könnyek arcomra lefolytak. . .

Szárazföldet kutattam később, s a tenger síma szemhatárán
– a tizenkettedik rovásnál, amint a kapitány lemérte! –
sziget emelkedett előttünk – Niszír hegyéhez ért a bárka.

Ütődünk a Niszír hegyéhez s az megakasztotta hajómat –
első napon, másodnapon csak áll egyhelyben, nem jut előrébb,
harmadnapon, negyednapon csak áll egyhelyben, még nem is
moccan,

ötödnapon, hatodnapon csak áll egyhelyben, levert cövekként.
Midőn a nap hetedszer szállott Niszír hegye fölé, fölébünk,
egy galambfiat eleresztek: hadd röpjön, amerre tetszik!
Elszállott a galamb, kerengélt és nemsokára visszafordult.
Sík víz borította a földet – pihenőhelyet nem talált még!

Midőn a nap nyolcadszor szállott Niszír hegye fölé, fölébünk,
egy fecskefiat eleresztek: hadd röpjön, amerre tetszik!
Elszállott a fecske, kerengélt és nemsokára visszafordult.
Sík víz borította a földet – pihenőhelyet nem talált még!

Midőn a nap tizedszer szállott Niszír hegye fölé, fölébünk,
egy hollófiat eleresztek: hadd röpjön, amerre tetszik!

Elszállott a holló, kerengélt s mind távolabbra tűnt előlünk.
Károgozott, kapirgált, szemet lelt – nem fordult vissza soha többé!

Kibocsátottam mind az élő, hadd fusson szét, amerre tetszik
s fajbelijével párosodván, népesítse újra a földet!

Azután a Niszír hegy ormán máglyát raktam s kost s bakot ölve
égő áldozattal fizettem az isteneknek életünkért.
Hét s megint hét kőtálla raktam a földre áldozati ételt
s ajándéku nádat, cédrusfát s mirtuszt füstöltem uraimnak.

Fölszállott a füsttel az illat, föl az istenek trónusáig
s az égiek sűrű rajokban gyűltek az áldozat helyére.
Belépett az isten-úrasszony, Istár, a láng s füst udvarába
s fölemelt egy csörrenő ékszert, melyet Anu az ő kedvéért
készített hajdan s szólt eképpen: »Ti istenek, amint ez ékszert,
e lazúrkövé nem felejttem – minthogy mindig nyakamon
hordom! –

úgy nem felejttem azt a percet, amidőn balul határoztunk!
Gyűljenek az égő máglyához az istenek mind-valahányan,
seregelyenek, mint madár-raj, izlelgessék a hála füstjét –
de Enlil ne legyen közöttük, mert Enlilt nem illeti hála:
ő készítette ezt a romlást, sarkallva szeszélyes haragtól,
ő szórta döglött halporontyként tengerbe az emberi fajtát!«

Midőn Enlil, a haragvó úr megérkezett s vízen a bárkát
észrevette, szörnyen felbőszült s az istenekre így kiáltott:
»Akárki is hajózott rajta – bizonytal túlélte a romlást!
Holott megmondattott: egyetlen lélek sem maradhat meg élve!«

Ninurta, a gyorslábú isten, égi szózatok hírvivője
ekként felel bajnok Enlilnek: »Éán kívül, akad-e köztünk
egyetlen is, tervekhez értő? Vajon ki más tudhatott volna
efféle dolgot kieszelni?«

Előre lép Éa s keményen szemébe vágja hős Enlilnek:
»Enlil, te bölcs tanácsú isten, bátor bajnok hírében állasz –

ám nem értem, miként tehetted, amit tettél az ember ellen?
Aki bűnös, hadd hordozhassa bűne súlyát, vezekelhessen;
aki vétkes, megbánva vétkét, könnye árán megtisztulhasson!

S miért kellett mindet megölnöd? A bűnös lakolhatott volna
özönvíz nélkül – ha oroslán tör reá s darabokra tépi;
a bűnös lakolhatott volna özönvíz nélkül – ha farkas ront
reá s befalja mindenestől; a bűnös lakolhatott volna
özönvíz nélkül – ha éhségtől elgyöngülve, holtan rogyik le;
a bűnös lakolhatott volna özönvíz nélkül – ha Irrának
döghalált hozó szele éri. . .

Ami engem magamat illet: semmi titkot ki nem fecsegtem,
csupán e g g y e l , a legméltóbbal láttattam jós-álmot, hogy
végképp

az emberi nem ki ne haljon! A derék hajós, Um-napisti,
ímé, tanácsot vár mitőlünk!»

Így Éa. Szavára megenyhült Enlil s a fedélzetre lépett:
kézenfogva, a szárazföldre vezetett, háznépemmel együtt.
Midőn a süppedékes partot érintette újra a lábunk,
asszonyommal előbbre intett, letérdeltetett a fővenyre,
szorosan mellénk állott s mindkét kezét fejünkre téve, áldást
mondott reánk, azután fennen kiáltá, hogy mindenek hallják:
»Ember volt eddig Um-napisti, embermódra küzdött, törődött –
mostantól asszonyával együtt hozzánk, istenekhez hasonló!
Lakozzék távolban ezentúl, a folyamok torkolatánál!«

Magasba ragadtattunk máris, vitettünk a levegő-égben
s a folyamok torkolatánál tétettünk le, távoli földön.
Ami azonban téged illet: isten-sorba miként kerülnél
s mint cserélhetnéd múltó léted örökéletre?

Mondanék én
egy módot, melyet ha betartasz, bizvást eléred, amit kívánsz. . .
Nosza, hat egész napon és hét egész éjen át ne aludj el!”

Ült Gilgames a föld porában s lelkéből figyelt e szavakra,
melyek őse szájából folytak s az öröklétet jelentették –
és ímé, ülő helyzetében orkánként reáfűtt az álom.

Um-napisti látta a testet fejjel előre bukni s dőlt zsák
gyanánt végigdőlni a porban. Feleségének így kiáltott:
„Nézz az erősre! Örökélet forrását megkeresni indult
s orkánként reáfűtt az álom!”

Felesége aggódó szemmel tekintett le a jövevényre
s aggódó szóval kérte férjét: „Érintsd meg őt! Hadd ébredjen föl!
Hadd térjen meg épségben újra övéhez! Hadd lépjen vissza
a zárt kapun, mely a halandók országát elrejtí előlünk;
hadd haladjon e m b e r i ú t o n , mely házába visszavezérli!”

Um-napisti, az ember őse, a tökéletes Um-napisti,
a távolban lakozó, szólott aggódó szavú asszonyához:
„Téged is gyarlóságra csábít az emberi nem gyöngesége!
Nem bánom – süss kerek cipókat s helyezd őket a feje mellé!
Ezek mérjék az időt, melyet Gilgames mély-álomban töltött!”

Um-napisti asszonya tésztát gyúrt és magas, kerek cipókat
sütött az izzó kemencében. Kiszedte őket és lerakta
sorban Gilgames feje mellé.

Az első cipó kiszáradt.
A második dohos lett.
A harmadik keserű.
A negyedik penészes.
Az ötödik szürkés-fehér taréjú.
A hatodik naptól-kőkemény.
A hetedik éppen csak kisült

s Gilgames fölébredt. Szeméből hirtelen elszállott az álom.
Föltápáskodott s megpillantván a távolban lakozót, őst,
Um-napistit, ekként kiáltott: „Elkábított engem az álom
s váratlanul fölriasztottál!” Um-napisti felelt a hősnek:
„Nosza, Gilgames! Számold csak meg kenyereidet! Hadd tudassák
számukkal, hány napig aludtál! Nézd csak, itt hevernek a földön!

Az első cipő kiszáradt.
A második dohos lett.
A harmadik keserű.
A negyedik penészes.
Az ötödik szürkés-fehér taréjú.
A hatodik naptól-kőkemény.
A hetedik éppen csak kisült

s vállon ragadtalak. Szemedből hirtelen elszállott az álom.”

Hallja Gilgames e beszédet s arca és szíve elsötétül.
„Hogyan kell viselkednem, ó, mondd, hová, hová szökhetek
innen?”

Tagjaimat már megragadta a Ragadó, velem kél s fekszik –
akárhová is menekülnék: előttem jár s vár a küszöbnél!”

Um-napisti így beszél ekkor Ur-sanábihoz, a hajóshoz:
„Ur-sanábi, kívánom néked – gyűlöljön meg a kikötőhely,
révésznek, révnek idegen légy, szélcsendes öböl ne szeressen;
ne vess te horgonyt, mert a partra érkezőt partja megrabolja!
Az embert, kit idevezettél, kinek testét rongyok borítják,
szépségét durva, pácolatlan bőrök fedik el, vidd ez embert
a fürdő-hely sekély vizébe, hogy rongyait tisztára mossa;
testét hófehérre sikálja; a durva bőröket levesse
és az elsodró tengerárba dobálja sorra valamennyit!
Teste szépségben fölragyogjon, villanjon meg fején a kendő;
meztelensége hőshöz méltó köntösbe s ingbe öltöztessék!
S ameddig csak hazafelé tart, amíg el nem jut városába,
ruhája ünneplő maradjon – folt, piszkolódás rajt ne essék!”

Ur-sanábi magához inté Gilgamest s nyomban elvezette
a fürdő-hely sekély vizéhez, hol rongyait tisztára mosta;
testét hófehérre sikálta; a durva bőröket levette
és az elsodró tengerárba dobálta sorra valamennyit!
Teste szépségben ragyogott föl, megvillogott fején a kendő;
meztelenségét hőshöz méltó köntösbe s ingbe öltöztették.
S ameddig hazafelé tartott, míg el nem jutott városába,
„ruhája ünneplő maradjon!” – folt, piszkolódás nem esett rajt.

Amint fölhágtak a hajóra, amint tarajos hullámháton
mind messzebb-messzebb távolodtak, hogy már csak árbócrúdjuk
látszott,

Um-napistit, a távol őret, ekként szólítá felesége:
„Üres kézzel engedték útnak a keresőt! Hiába volt hát
kínládása-fáradozása! Üres kézzel tér meg Urukba
övéihez... Nem vihet semmit, amivel hasznukra lehetne?”

Um-napisti, tenyérből tölcserít formálva, utánuk kiáltott
s midőn partjára visszatértek, így szólott a hős Gilgameshez:
„Üres kézzel engedünk útnak, te kereső!... Halljad hát, ímé,
nagy titkot fedek föl előtted... Szállj alá a tenger vizébe
s addig kutass, míg rátalálsz egy nyílvesszőhegy-formájú fűre,
mely mint a tüske a sövényen, vagy mint tövis a rózsaszáron...
Ezt a fűvet ragadd meg bátran; ne féld – még ha ujjadba szúr is! –
leszakítani, szádba venni s foggal elmorzsolva, lenyelni!
A z é l e t f ü v é t, ha lenyelted, fiatal maradsz, nem fog rajtad
a vénülés örülő hatalma!
S tiéd is, a bekerített Urukban, ízelve a fűvet –
az öregség minden keservét hosszú időre elkerülik!”

Ismét fölhágnak a hajóra s amint tarajos hullámháton
a túlsó parthoz közelednek: Gilgames nehéz köveket köt
bokáira s a vízbe ugrik. A nehéz kő súlya lehúzza,
le a tenger mély fenekére. Mikor a kő földhöz ütődik,
Gilgames hűnyt szemét kinyitja; a vízen átszűrt derengésben
körültapogatva keresgél; az áramlások-hajlított
növényi száruk erdejében térden-könyéken csúszik-kúszik.
Kúszását szerencse kíséri: az é l e t f ü v é t megtalálja –
s nem gondolva vérrel, tövissel, gyors kézzel letépi tövéről.
Kést ragad ekkor és levágja bokái nehéz kő-koloncát;
a víz sodra fölveti testét; a fűvet inge alá rejti.

Visszatalálva a hajóra, Ur-sanábinak, a hajósnak
mélyvízi útjáról beszámol s az é l e t f ü v é t fölmutatja.

„Ur-sanábi, e fűről szólott Um-napisti búcsúzásunkkor;
ez a fű az ígéret fűve; aki eszik belőle, ifjú
marad, soha meg nem öregszik – napról-napra örül örömmel!
» Megújulsz újra mint e fűszál « a neve e titkos
növénynek.

Megízlelem – s nem vénülök meg! Hazaviszem – egyik belőle
ember, asszony és kicsi gyermek; aggság többé meg ne gyötörje
a bekerített Uruk népét!...”

Útnak eredtek, mendegéltek, húsz mérőföldig meg sem álltak,
akkor botjukat földbe szúrták s tarisznyát bontva megpihentek.
Harminc mérőföldnyi járóföldre éj lepte be őket – ledőltek.
Jó korareggel fölserkenvén, fekvőhelyüktől kődobásra,
Gilgames gödröt pillantott meg, melynek mélyén áttetsző-tisztán
vítükör villogott. Ledobva nagyscbtiben köntöst, tarisznyát
s alsóneműt – a fűvet is, lám, ingével a földre leejtél! –
poros testét a víz váratlan hűvösségébe merítette.
Míg Gilgames prüszkölt, lubickolt, kígyó kúszott oda a fűhöz,
szímatot kapván illatától; feléje kapott s elragadta.

Fürdője után partra lépve, egyenesen a fű felé nyúl
Gilgames, hogy enne belőle s megízlelvén, tovább haladna;
hogy haza vinné városába az uruk-beli embereknek;
a fű felé nyúl s nem találja... Belesápad az istenember,
arcán könnyei leperegnek; sír és jajongva átkozódik.

Majd nagy fennszóval ezt kiáltja Ur-sanábinak, a hajósnak:
„Ur-sanábi, miért volt mindez? Karjaim miért fáradoztak?
Szívem vére miért folyott el? Semmi jót nem tettem magammal,
sem az uruki emberekkel! Csupán a föld oroszlánjának
tett jót kínom-fáradozásom! Beleuntam a küzdelembé,
fáradtan meghátrálok innét... Elhagyom immár a hajót is,
a parton hagyom a hajót is...”

Útnak eredtek, mendegéltek, húsz mérőföldig meg sem álltak,
akkor botjukat földbe szúrták s tarisznyát bontva, megpihentek.
Harminc mérőföldnyi járóföldre éj lepte be őket – ledőltek.

Jó korareggel fölserkenvén, a Nappal tovább vándoroltak
s még hűvösön a bekerített Uruk város földjére léptek.

Megállott Gilgames s a falra, (melyet olyan sok vér s verejték
öntözött már) pillantva szólott: „Ur-sanábi, hágj föl e falra,
vizsgáld meg gondosan legalsó tégláitól a legfelsőig:
vajjon égetett téglából való-e a téglafal? S vajjon a Hét Bölcs
vetette-é meg alapjait?

S azt is, milyen módon rakattam lőréseit s tornyai boltját?
Mert újabb gond a hazatérés s nekem, ki már mindent föladtam,
új terveim vannak e fallal...”

TIZENKETTEDIK TÁBLA

E tábla eredetije egy jóval korábbi sumer nyelvű eposz második felének fordítása. A sumer szöveg első része így szól: Röviddel a világ teremtése után a déli szél kitépelt egy növényt az Eufrátesz partjáról. Istár a növényt Urukban ültette el, talán éppen saját szent ligetében. Fáját majdan ággá és székké akarta saragtatni. A palántát Gilgames óvta és gondozta; Istár bálából neki is ajándékozta, mikor már fává terebélyesedett. Gilgames varázssos hatalmú dobót és dobverőt készített belőle. Egyszer azonban a tárgyak az alvilágba hullottak alá; Gilgames jajgatni tudott csak: „Ó, én varázsdobom, ó, én varázsdobverőm.” Innen már követi a sumer eposzt a XII. tábla újasszír szövege. Enkidu vállalja, hogy felhozza Gilgamesnek varázsbatalma eszközeit. Gilgames bálával fogadja az ajánlközást, s inti Enkidut: akkor térhet csak vissza, ha önmegtartóztatás, az élethez kötöző vágyak feladása előzi meg útját, mert ha nem: halottként nyeli el az alvilág. Enkidu nem fogadta meg az intelmeket, nem is tudott visszatérni. Gilgames mindent megtesz, hogy barátját az istenek segítségével visszahozza, de eredménytelenül: Enlil és Szin elutasítják kérését. Végül Nergál, Ninazu – Ereskigál – ferje, az alvilág királya az emberen mindig segítő Ea parancsára Enkidu s z e l l e m é t vezeti föl az alvilágból. Gilgames és Enkidu beszélgetése szomorú: az alvilágban sivar, vigasztalan az élet. De az, aki bőséggel

balt meg, becsülésben részesül. A halál után is csak az jut kivettetésre, csak az semmisül meg igazán, aki élőként sem volt méltó arra, hogy éljen.

Íme, a két barát végső beszélgetése az újasszír változat szerint:

„Egykor, midőn az ács házában őrizgettem varázsdobom még, akkor az ács jó feleségét szülőanyám helyett szerettem, akkor az ács szép szűzleányát kicsiny húgom helyett szerettem. – No, lássam csak, ki hozza föl varázsdobom az alvilágból? Varázsdobverőm föl ki hozza, – ki megy érte az alvilágba?”

Enkidu, szóra nyitva száját, imígyen szólott Gilgameshez:
„Édes gazdám! Ez hát a vágyad? Ezt kívánod, hogy tegyem érted?”

Fölhozom én, lemegyek érte, varázsdobért az alvilágba!
Fölhozom én, lemegyek érte, dobverődért az alvilágba!”

Gilgames, szóra nyitva száját, Enkiduhoz imígyen szólott:
„Enkidu, jól értsd meg, mit mondok! Leszállani az alvilágba, Irkalla szentélyét elérni: nehéz sor ez, küzdelmes próba – sikerét hétszeres pecsétű, szigorú parancshoz kötötték!

Tiszta inget addig nem ölthetsz, mert odatúl az árnyak vaksi szemét színével elvakítja!... Jó olajjal se kenekedhetsz, mert illatától megdühödve, körédseregelnék az árnyak!... Íjjad ott földön nem nyugodhat, mert az íjjal megöltek árnya láttára mind testedre rajzik; testedre rajzik és agyon-nyom... Botot se tarthatsz majd kezvedben, mert bot elől a halott lelkek reszketve elmenekülnének!... Cipőt se húzhatsz lábaidra, mert a cipő zajt üt a földön s fölveri a holtak nyugalalmát!... Asszonyodat, akit szerettél, útag előtt csókkal ne érintsd, asszonyodat, akit gyűlöltél, útag előtt bottal ne illesd!

Gyermekedet, akit szerettél, útag előtt csókkal ne érintsd, gyermekedet, akit gyűlöltél, útag előtt bottal ne illesd! Különben elborít egészen az alvilág nyomorúsága...

Ő, aki lenn nyugoszik, ő, aki lenn nyugoszik,
Ninazu anyja, e bús, aki lenn nyugoszik,
kinek lepel vagy ruhaféle nem földi el tiszta csipőit,
kinek fönséges melle-dombját vászon-mellkendő nem takarja,
Ninazu anyja Enkidut visszatartja az alvilágban!”

Jaj Enkidunak! Ura szózatát föl sem is fogta, meg sem is fogadta! Tiszta inget öltött magára – s ez odatúl az árnyak vaksi szemét színével elvakítja... Jó olajjal kente be testét – és illatától megdühödve, körédseregelnék az árnyak... Íjját a földre levetette – ám az íjjal megöltek árnya láttára mind testére rajzott; testére rajzott s földre-nyomta... Botját tartotta a kezében s botja elől a halott lelkek reszketve mind elmenekültek... Lábaira cipőt húzott föl – a cipő zajt ütött a földön s fölverte a holtak nyugalalmát. Asszonyát, a legkedvesebbet, útja előtt csókkal érinté. Asszonyát, a leggyűlöltebbet, útja előtt bottal illette. Gyermekét, a legkedvesebbet, útja előtt csókkal érinté, gyermekét, a leggyűlöltebbet, útja előtt bottal illette.

Ő, aki lenn nyugoszik, ő, aki lenn nyugoszik,
Ninazu anyja, e bús, aki lenn nyugoszik,
kinek lepel, vagy ruhaféle nem földi el tiszta csipőit,
kinek fönséges mell-dombját vászon-mellkendő nem takarja,
Ninazu anyja Enkidut visszatartá az alvilágban!

Namtar nem ragadta el őt, nem! S a gyors halál se ragadta el: alattomosan az alvilág ragadta el Enkidu testét!
Nergál nem ragadta el őt, nem! S a gyors halál se ragadta el: alattomosan az alvilág ragadta el Enkidu testét!
Nem a férfiak küzdőhelyén, mint hőshöz illik, esett el ő: alattomosan az alvilág ragadta el Enkidu testét!

Enkidu miatt sír, kesereg, miatta jajgat Ninszun hős szülötte.

Ékurba, Enlil templomába siet szorító panaszával
s leborulva, ilyen szavakkal szólítgatja a kegyes istent:
„Enlil atyám, varázsdobom – ó jaj, zuhant az alvilágba;
Enlil atyám, dobom verője – ó jaj, hullott az alvilágba!
Enkidu alászállott értük – és rab maradt, vissza se tér már;
Namtar nem ragadta el őt, nem! S a gyors halál se ragadta el:
alattomosan az alvilág ragadta el Enkidu testét!
Nergál nem ragadta el őt, nem! S a gyors halál se ragadta el:
alattomosan az alvilág ragadta el Enkidu testét!
Nem a férfiak küzdőhelyén – mint hőshöz illik – esett el ő:
alattomosan az alvilág ragadta el Enkidu testét!”

Nem hajol le Ninszun fiához, komoran hallgat Enlil isten.

Urba, Szin isten templomába siet szorító panaszával
s leborulva, ilyen szavakkal szólítgatja a kegyes istent:
„Szin atyám, halld, varázsdobom – ó jaj, zuhant az alvilágba;
Szin atyám, halld, dobom verője – ó jaj, hullott az alvilágba!
Enkidu alászállott értük – és rab maradt, vissza se tér már!
Namtar nem ragadta el őt, nem! S a gyors halál se ragadta el:
alattomosan az alvilág ragadta el Enkidu testét!
Nergál nem ragadta el őt, nem! S a gyors halál se ragadta el:
alattomosan az alvilág ragadta el Enkidu testét!
Nem a férfiak küzdőhelyén – mint hőshöz illik – esett el ő:
alattomosan az alvilág ragadta el Enkidu testét!”

Nem hajol le Ninszun fiához, Szin isten is komoran hallgat.

Eriduba, Éa házába siet szorító panaszával
s leborulva, ilyen szavakkal szólítgatja a kegyes istent:
„Éa atyám, varázsdobom – ó jaj, zuhant az alvilágba;
Éa atyám, dobom verője – ó jaj, hullott az alvilágba!
Enkidu alászállott értük – és rab maradt, vissza se tér már!
Namtar nem ragadta el őt, nem! S a gyors halál se ragadta el:
alattomosan az alvilág ragadta el Enkidu testét!”

Nergál nem ragadta el őt, nem! S a gyors halál se ragadta el:
alattomosan az alvilág ragadta el Enkidu testét!
Nem a férfiak küzdőhelyén – mint hőshöz illik – esett el ő:
alattomosan az alvilág ragadta el Enkidu testét!”

Hallván Éa ezt a beszédet, hős Nergálhoz, a férfiashoz
fordul és parancsolja néki: „Férfias hős, Nergál, figyelj rám
s parancsom szerint cselekedjél! Fúrj lyukat a föld belsejébe,
az alvilág torkáig érőt! S Enkidu szellemét vezesd ki
e lyukon át az élők közé, alvilágból a napvilágra,
hogy Gilgamest fölkereshesse s karjába szoríthassa ismét!”

Amint Nergál, a férfias hős, Éa parancsát meghallotta,
lyukat fúrt a föld belsejébe, az alvilág torkáig érőt
s e lyukon át Enkidu árnyát alvilágból a napvilágra,
az élők közé fölvezette. . .

Megölelték-csókkolták egymást, szót így cserélve-váltogatva:

„Szólj barátom, Enkidu, szólalj! Beszélj el, amit alatt láttál!
Szólj bátorsággal, bizalommal! Az alvilág rendjét beszélj el!”

„Ne kívánd, hogy szóljak, barátom! Szívsebben hallgatok inkább,
mert ha szólnék az alvilágról, az árnyékoknak életéről,
zokogva a földre leülnél, nap-nap után jajgatva sírnál!”

„Zokogva a földre leülök, nap-nap után jajgatva sírok,
csak szólj az árnyak életéről!”

„Testemet minap még foghattad, látásán még örvendezhettél –
s mára már férgek lepik-falják, mint rossz ruhát, átal-lyuggatván;
testemet minap még foghattad, látásán még örvendezhettél –
s mára már, mint a gátrakó zsák, színültig telt földdel-homokkal.”

Gilgames így kiáltott: „Ó, jaj!” s zokogva a földre legörnyedt,
Gilgames így kiáltott: „Ó, jaj!” s zokogva a földre leomlott.

.....

„Szólj, barátom, Enkidu, szólalj! Beszélj el, amit alant láttál!
Aki a vas halálát halta, találkozót-e lenn olyannal?”

– „Igen, találkoztam olyannal!
Békében pihen, tiszta ágyon és hús víz csorog korsajából!”

„Szólj, barátom, Enkidu, szólalj! Beszélj el, amit alant láttál!
Aki csatán, karddal esett el, találkozót-e lenn olyannal?”

– „Igen, találkoztam olyannal!
Apja-anyja karolja vállát, hű asszonya hajol föléje!”

„Szólj, barátom, Enkidu, szólalj! Beszélj el, amit alant láttál!
Kinek holttestét kivetették, találkozót-e lenn olyannal?”

– „Igen, találkoztam olyannal!
Nem nyughat föld alatt az árnya, ide-oda bolyong hazátlan!”

„Szólj, barátom, Enkidu, szólalj! Beszélj el, amit alant láttál!
Akire már lélek se gondol, találkozót-e lenn olyannal?”

– „Igen, találkoztam olyannal!
A fazékbeli hulladékot, az utca szennyét gyűjti-falja!”

AGYAGTÁBLÁK ÜZENETE

ÉKÍRÁSOS AKKÁD LÍRAI-FILOZÓFIAI VERSEK

ASSURBANIPAL KIRÁLY IMÁJA NABÚHOZ

„Én, Assurbanipal,
meghirdetem dicsőségedet,
ó, Nabú,
hatalmas Úr, legfőbb az istenek gyülekezetében!
Ha te velem tartasz, ha te velem vagy,
kinevetem ellenségeim sokaságát –
vessenek elém bármilyen hurkot,
mégsem emészthetnek el,
ha te nem akarod!
Városomban, Ninivében,
színed elé járulok,
istenek legelsője, bajnokisten;
Assurbanipal pásztora és őrizője
vagy és maradsz te minden időben!
Szolgád vagyok:
kegyelmes lábaid elé vetem magam.
Ellenségeim szorongatnak;
nagy szükségemben hozzád kiáltok;
te pedig ekként válaszolj kiáltásomra:
»Szeretlek téged, Assurbanipal,
én, Nabú, szeretlek téged és megvédelek!
Bármit készítenek is a te ellenségeid te ellened,
lábad ne lankadjon el és karod ne ernyedjen!

Ezek a te vérpiros ajakaid, engem dicsőítvén,
soha el ne fáradjanak;
ez a te vérpiros nyelved, fogaid sövénye mögött,
soha meg ne zavarodjék!
Én, aki bátorító szóval szólottam hozzád,
fölemelem fejedet,
fölmagasítom alakodat Émasmas templomában.«»

Igy szólott Nabú:
„Jámbor szád Urkittuhoz könyörög,
te magad elém borulsz, teremtőd elé,
s úgy kérlelsz, hogy Émasmas templomában nyugodjam;
sorsod, amit veled együtt teremtettem, ekként kiált:
»Hozz áldást Égasankalama templomában!«
Lelked, amit veled együtt teremtettem, ekként kiált:
»Hosszabbítsd meg Assurbanipal életét!«»

Térdre rogyva könyörög Assurbanipal, urához, Nabúhoz:
„Szólítalak, hívlak Uram –
ne hagyj el engem!
Fölmutatam előtted életemet;
lelkemet Ninlil ölébe helyezem.
Szólítalak, hívlak, ó, erős Nabú –
ne hagyj magamra fenekedő ellenségeim között!”

Zúgó szél szavával kiáltja Nabú az ő szolgájának:
„Ne félj, Assurbanipal,
hosszú élet fonálát adtam kezvedbe!
Jó lehelletet, jámbor lelket ültettem beléd –
hatalmas szám áldást mond reád az istenek gyülekezetében!”

Karjait fölemelve kiált Assurbanipal, urához, Nabúhoz:
„Nem vették el az Urkittu lábába kapaszkodó;
nem vették el,
hanem él és kedves az istenek színe előtt;
nem vették el az Urkittu láncával megkötözött;
nem vették el,
hanem él és ellensége felé sujt!

Ellenségeim sokasága szorongat,
de győzni fogok,
ha te nem hagysz el, Nabú isten!
Ellenségeim sokaságát csak nevetem
ha velem vagy –
ujjongó lélekkel dicsérlek!”

„Kicsiny voltál még, Assurbanipal,
amikor Ninive királynőjének gondjaira bízalak;
gyöngé voltál még, Assurbanipal,
amikor Ninive királynőjének térdére ültettelek!
Négy emléje előtted nyugodott;
szádba vették és megszóptad kettőnek bimbáját;
orcádat védte és takarta a másik kettő.
Ellenségeid, Assurbanipal,
mint legyek a szökőár elől, tovazúgnak;
mint a tavasz sáskahada,
szóratnak szét lábaid előtt.
Te azonban, Assurbanipal,
Nabút dicsérve megállasz mindörökké!”

HIMNUSZ A NAPHOZ

Mi Urunk, aki eloszlatod a sötétséget
és megvilágosítod az ember arcát,
kegyelmes isten vagy te:
fölegyenesíted a meghajoltat,
véded a gyöngét –
a föld fia mindenütt a te fénylő orcádra tekintenek!
Jöttödkor
egyugyanazon hang mozdul minden élő torkában,
s a fejek is egyféleképpen emelkednek,
amikor első sugárkévéid fölizzanak –
kelteket mindenek örvendezve és ujjongva köszöntik.

Te vagy a távoli eggek határán kibomló fény,
te vagy a föld peremén lobogó égi máglya –
ha csak reád pillantunk,
halandó szívünk belereszket!

HIMNUSZ-RÉSZLET A NAPHOZ

Samas, ha előlépsz az óriás-hegyekből,
ha a magas hegyekből, a mélyforrású hegyekből előlépsz,
ha a sorsokat őrző hegyekből előlépsz,
ha a mennyet és poklot összekötő égi kapun előlépsz,
köréd gyűlnek akkor a felső és alsó világ istenei,
hogy ítéletedet lessék!
Az ember kicsinyje-nagyja reád vár mindenkor,
az állat, a négy lábú, amíg csak mozdulni bír,
szemét a te nagy fényedre függeszti.
Samas, te bölcs-fenségű!
Magad tanácsadója vagy te!
Samas, hatalmas úr!
Ég és föld bírása vagy te!

JÖVENDŐLÉSEK

Támad egy nagy fejedelem,
dicsőséggel uralkodik népe fölött
teljes tizenhármas esztendeig –
míg őt uralja, nyugalomban él a föld lakója,
az ország szíve örömmel telik meg,
város, falu minden jóban bővelkedik.
Kedvez majd e kornak isteneink döntése is,
bő esők puhítják föl a barázdát.

Kövérre hízik a barom,
arasznyi kalászkodat vet a gabona,
szapora ellések, gazdag aratások
töltik meg a karámokat, csűröket.
Polyók folynak sebes sodrással,
záporok záporoznak zuhogva,
naponként ünnepet ülnek az emberek.
Ám fölkelés száguld végig az országon,
s a nagy fejedelmet fegyverrel megölik.

Támad egy új fejedelem,
tizenhárom évig uralkodik.
Megéri Elám lázadását,
a végső veszedelmet, mely Akkád tornyait porba dönti.
A várost az ellenség megdúlja és lerombolja,
véres zászmányt hurcol mindenhol,
nem kíméli a nagy istenek templomát sem,
kifosztja és meggyalázza még e szent helyet is.
Elvégeztetik Akkád pusztulása.
Lázongás, elégedetlenség lángol föl az országban.

Támad egy gonosz ember,
bitang sehonnai senkifia,
– jótét lélek soha még a nevére se gondoljon! –
ez az ember csalárdsággal és erőszakkal kerül a trónra,
miután fegyverrel mészárolta le annak jogos örökösét.
Akkád seregeinek fele megsemmisül,
holtak teteme rothad
a Tuplias szakadékaiban,
a síkságon és a dombokon.
Nagy inség sújtja ekkor az ország lakóit.

Támad egy fejedelem,
napjai rövidre szabattak –
az ország király nélkül marad.

Támad egy fejedelem,
három esztendeig uralkodik.
A folyók és a csatornák
homokkal tömődnek el uralkodása alatt.

Támad egy fejedelem,
számos évig uralkodik,
leigázza az egész világot.
Újólag áldoznak a szent helyeken,
az istenek haragja megenyhül,
csendes, hosszú esőzések öntözik a földeket,
bőséges termést hoz a gabona.
A jószág a mezőn biztonságban legelhet.
A juhok a karámban kettősöket ellenek.

Támad egy fejedelem,
három évig uralkodik.
A föld verembe bújnak akkor az emberek,
házaik romba dőlnek,
városaik pusztasággá változnak.
Lázadás, belső háborúság gyöngíti az ország erejét,
Akkádra tör az ellenség.
Idegenbe hurcolják Ékur és Níppur kincseit.
A fejedelem végül fegyverrel győz Amurru fölött.

Támad egy fejedelem,
nyolc esztendeig uralkodik.
Megújítja az istenek templomait,
a szent helyeket újból fölszenteli.
Uralkodása alatt
esők és áradások termékenyítik meg az országot.
Az emberek végre is elfelejtik a rosszat,
s olyan sok szomorú év után boldogan élnek.
Uton-útfélen gazdagság virul.
Az apa kiterjesztett karral áldást mond fiára,
az anya bölcs szavakkal oktatja leányait.

.....

„KIRÁLYTŰKÖR”

A KIRÁLY,
ha nem hallgat a törvényre –
alattvalói föllázadnak,
birodalma pusztasággá változik;

ha megszegi országának törvényét –
királyi sorsát a sors királya összetöri,
idegennel üldözteti Éa világgá;

nagyjait ha lenézi,
érdemei kicsinyülnek;

ország elsőjére ha nem hallgat –
zendülés támad a nép között;

latroknak tanácsán ha jár –
országában az erkölcs megronthad;

ha meg Éa bölcsességére hallgat –
egyenes úton haladhat előre,
lépéseit az istenek vezérlik;

Szippar fiához ha igaztalan,
ám igazságos az idegenekhez –
Samas akkor, ég s föld bírása,
idegen törvényt kovácsol a népre;

Níppur fiát (ki trónja előtt leborulván
azt kéri, peres ügyében törvényt tegyen),
Níppur fiát ha jogtalanul sújtja,
megvesztegetést elfogadván –

Enlil akkor, népek s országok ura,
idegen hadat támaszt ellene,
vitézeit levereti,
fővezérét s főbb parancsnokait
kutyákként kóboroltatja utcák során alá s föl;

Babilón fiának sok arany-ezüst marháját ha elveszi
s kincses-házában föltornyosíttatja,
ám panaszának síró szavát hallván
mégsem orvosolja sérelmeit –
Marduk akkor, ég s föld ura,
ellenségei oldalára áll,
minden kincsét-vagyonát köztük osztja szét;

Nippur, Szippar, Babilón fiát büntetéssel ha sújtja,
fogság házába ha vetteti –
a büntetés kirovása helyén
mélységbe vettetik a város,
a fogság házában helyén
ellenség csóvjától ég le a város;

Szippar, Nippur, Babilón fiának nevét ha nem egyszerre mondja ki,
ügyüket ha nem egyformán ítéli meg,
ha saroglya mellé állítja őket,
felügyelők ostorával suhinttat rájuk,
adófizetést kíván tőlük –
Marduk akkor, istenek bölcse,
országát ellenségei kezére adja,
katonáit fogságba vetteti,
idegen igába fogja népét,

minthogy e városok lakóinak
a nagy istenek: Anu, Enlil, Éa,
kik minden egék s földek urai,
tanácsukban szabadságot esküdtek;

Szippar, Nippur, Babilón fiának földjén boglyába rakott szénát
ha vetne paripái elé –
a paripák, a takarmányt föléllók,
ellenség hámjába fogatnak;

ha készülvén háborúra,
e városok férfait
a királyi csapatba sorozná –
a sereg rendjét Girra szétzilálja
és az ellenség oldalára áll;

ha ökreiknek hámját kibogozza,
megzsugorítja földjeik határát,
idegen sarjra bízza telküket –
országát Adad áradása pusztítja el;

ha juhaiknak rátörvén aklára,
nyájukat a magáéhoz terelné –
Adad, égi s földi csatornák vigyázója,
minden jószágát éhínségben veszejti el,
a Samasnak szánt állatokat sem kíméli;

kormányzója s hadainak vezére
a nagyúr trónja előtt állván
e városok fiainak ügyét ha kicsinyíti,
bár ajándékaikat elfogadta –
a kormányzó és a hadak vezére
Éa, tengerek ura-istene parancsa szerint
fegyver által, csúfosan vész el,
porba leomlik büszke palotájuk,
gazdagságuk szétoszlik a szelekben,
dicsőségük füstként elfúvatik;

kormányzója s hadainak vezére
a szerződéseket ha megszegi,
a rovott köveket ha meghamisítja,
ha e városok fiait becsapván
katonának fogja meg őket,

vagy sáncolásra kényszeríti –
Nabú, az Észagila írástudója,
a Mindenség számadó-istene,
ég és föld gondviselője,
királyságunk bölcs alkotója,
ország szerződéseit eltörölvén
új sorsot szab ki a benne lakóknak;

kormányzója s hadainak vezére
s „országá házának” felvigyázója,
kik Szippar, Nippur és Babilon városában
a munka rendjére ügyeltem-ügyelnek,
ha e városok fiait erővel
a nagy istenek templomai udvarában
ott-végzendő szolgálatra befognák –
a nagy istenek gerjedvén haragra
elhagyják templomaikat
s szent kamráikba már vissza se térnek.

Vége „A király, ha nem hallgat a törvényre” kezdetű írásnak.

ÚJ ÉVI DAL

Kelj föl, uram, vár a király,
kelj föl, úrnóm, tisztesség vár!

Végigvonul az utcákon Babilon ura:
akármerre lép, leborulnak lábai elé.
Végigvonul az utcákon Babilon ura:
fűszerek illata száll föl a füstölőkéből.
Végigvonul az utcákon Babilon ura:
cédrusfa-máglyák lángja lobban a templomokban.

Dönögve rajzik a sok nép tízezerszám,
flóta rikolt s mindenféle zeneszerszám.

ÚJ ÉV-ÜNNEPI JÁTÉK

BÉL-MARDUK ÉS A PAPOK KÓRUSA

„Ó, Uram, jöttödre megrémül:
a fejedelem orcája előtt
szőre égnek mered!”

(Az ember áldozását
Bél atyánk
kegyesen elfogadja.)

„Ó, Uram, lásd, fülét hogy hegyezi,
szeme kitágul kereken,
szőre égnek áll, farka reszket!”

„Hadd ölöm meg a bestét, hadd ölöm meg!”

„Ó, Uram, halld, torkaszakadtából mint üvölt,
fülcig véresen!”

„Hadd ölöm meg a bestét, hadd ölöm meg!”

„Ó, Uram, sír a bal szeme,
jobb füle bal fülét verdesi,
a félsztől foga összekoccan!”

„Hadd ölöm meg a bestét, hadd ölöm meg!”

„Ó, Uram, a vére, a vére!
Vére vörös, mint a kőkörcsin!
Öregbítené bár trónod jóhírét...
fegyverrel azért mégse kellene!”

„Hadd ölöm meg a bestét, hadd ölöm meg!”

„Ó, Uram, a nyelve, a nyelve!
Nyelve balfelé bök: harapni akar!
Vére vörös, mint a kökörcsin!”

„Hadd ölöm meg a bestét, hadd ölöm meg!”

„Ó, Uram, a fülét, a fülét!
Fülét láttad-e hogy hegyezte?
Hegyezte fülét, míg áldoztál!
Nézte az istent.
Ó, Uram, amíg te áldoztál,
jobb füle bal fülét ütötte!
Ó, Uram, amíg te áldoztál,
szemét az oltárra szögezte!
Nézte az istent!”

Belédöf egyszer, belédöf kétszer,
belédöf háromszor.
Jobb oldaláról bal oldalára rohan.

„Parancsodat teljesítettem,
teste háromszor megvonaglott,
jobb felé vonaglott a teste,
királyunk parancsa szerint!”

„Ó, Uram, míg az áldozatra készülődöttél,
már remegett,
szeme is fölakadt,
arcának és fülének bőre megvonaglott!
Ó, Uram, míg áldoztál, üvöltött!
Ó, Uram, míg imádkoztál, üvöltött!
Ó, Uram, míg áldoztál, teste szőre
jobboldalán mind égnek, égnek állt!
Ó, Uram, míg imádkoztál, teste szőre
baloldalán mind égnek, égnek állt!
Ó, Uram, lásd, maga alá vizelt,
vére kiömlött!

Ó, Uram, megnyirkosodott arca, füle,
míg áldoztál,
vére kiömlött!
Ó, Uram, fejét ganaj lepte már,
ó, Uram, fejét vörös vér,
vörös vér lepte már,
rémülten remegett,
ó, Uram, rémülten remegett,
amíg te áldoztál!

Ó, Uram, míg te áldoztál,
döglődve kinyúlt, úgy remegett,
farkával jobbra-balra csapott.
Ó, Uram, míg te áldoztál,
ajka fölhasadt,
veséje leszakadt,
úgy üvöltött!”

A TAMARISZKUSZ ÉS A DATOLYAPÁLMA VETÉLKEDÉSE

Az idők elején, a szent napokban
folyókat ástak az emberek.
Országaik istenei,
Anu, Enlil, Éa
kimérték a sorsokat.
Tanácsba gyűltek Enlil és az istenek,
közöttük ült Samas is.
Istár, az isteni úrnő, a nagy,
úgyszintén köztük trónolt.
A királyság, az országok fölötti,
nem volt még emberé –
istenek osztottak meg az uralmon.
Földieknek király-urává
az istenek Gilgamest tették.

Megparancsolták Gilgamesnek:
derékségre példát teremtsen!
A király tehát nekilátott –
datolyát ültetett kertjében,
tamariszkuszt ültetett kertjében.
A tamariszkusz árnyékában
olaj forrása bugyogott föl.
A datolyafa árnyékában
igazság forrása bugyogott föl.
Íme, vetélkedik a két fa.
Szólván szólal a tamariszkusz,
magát módfölött feldicséri.
Szólván szólal a datolyapálma,
fennhéjázó hangon imígy szól:
„Ó, tamariszkusz, te mihaszna fa!
Mivégre is van ágad?
Hiszen termés nélküli, meddő gally az!
Bezzeg az enyém! Gyümölcsöket ringat!
Az érettjét leszedik, csemegének.
Bogyóimat dicséri mind a kertész,
rabszolgák és a város vénei
egykép gyönyörűséggel eszik őket.
Gyümölcsömtől a kicsi nagyra nő;
a nagy, ha fáradt, nedvemtől megéled.
A király sincs el nélkülem!”

*

Szóra nyitván száját a tamariszkusz,
szól eképpen a datolyafához:
„Hogy is nem átallod húsd a hússal összemérni?
Hogy is nem átallod finom kúszóimat durván meggyalázni
mint rabszolga, ki úrasszonyának testére szemet vet?”

Szóra nyitván száját a datolyapálma,
szól eképpen a tamariszkuszhoz:
„Hajtásaid botról sarjadnak!

Miért is terebélyesedsz hát?
Vétkedre csak, gyümölcstelen fa!
Nem ismered az istenek jóságát,
nem ismered az istennők jóságát!”

Szóra nyitván száját a tamariszkusz,
szól eképpen a datolyafához:
„Különb vagyok nálad, ha mondom,
mert atyja minden mesterségnek!
A földműves szerszámai javát
rólam metszi le, úgy szerkeszti össze.
Ekéjét ölemből hasítja ki,
ekéjével forgatja meg a földet;
csatornát húz, a földjét öntözi –
így hát engem ural a televény!
A földet én túrom föl és én öntözöm meg;
a gabonát, mely az embert táplálja,
én csépelem ki!”

Szóra nyitván száját a datolyapálma,
szól eképpen a tamariszkuszhoz:
„Különb vagyok nálad, ha mondom,
mert atyja minden mesterségnek!
A földműves szerszámai javát
rólam metszi le, úgy szerkeszti össze.
Ostort, gyeplőt, igás jószág jármát,
istrángot, ökrök s ülés takaróját
s még sok egyéb mást is, szükség szerint.”

Szóra nyitván száját a tamariszkusz,
szól eképpen a datolyafához:
„Vedd csak szemügyre a sok drága holmit,
pompáját, díszét csoda-palotáknak!
A király háza sincs el nélkülem!
Tányéromból eszik a király,
serlegemből kortyint a királyné,
tálamból laknak jól a hercegek,
kosaraimból a katonák,
a pék ládámból meri ki a lisztet,

takács vetélőmmel vetél,
engem ölt fel az induló sereg,
az isten fő-fő ráolvasó-papját én díszítem,
az isten házát én tatarozom,
különb, érdekesebb vagyok bárkinél,
nincsen másom!”

Szóra nyitván száját a datolyapálma,
szól eképpen a tamariszkuszhoz:
„Áldozhat Szinnek emberfia nélkülem?
Szent italt, melynek én burka ne volnék,
löttyinthes-é oltárra jó királyunk?
Szertartásaim rendje megszabott,
gallyaimat a földről fölszedik.
Gyümölcsömmel a serfőző is gondol –
veled meg ki törődik?”

Szóra nyitván száját a tamariszkusz,
szól eképpen a datolyafához:
„Nosza hát, menjünk útra, te meg én!
Menjünk Kís városába!
Sok kézműves-készítette becses szerszám
hever ott árusok gyékényein –
keress csak köztük, s száz alakban megtalálsz!
Vagy nem vélem telnek színültig a füstölők?
Papnő a szentelt vizet nem belőlem hinti szét?
Én tisztítom meg az embereket,
ünnepet sem ülhetnek nálam nélkül.
A fából kivájt kicsi teknőt
mészáros széke mellett láthatod.”

Szóra nyitván száját a datolyapálma,
szól eképpen a tamariszkuszhoz:
„Nosza hát, menjünk útra, te meg én!
Menjünk a városomba!
(Ó, a *te* Kísed bűnök városa!)

Az *én* híres-neves városomban
fámat az ács fölötte kedveli –
tisztelnék ott engem igen-nagyon,
naponként dicsérgetnek, áldanak!”

Szóra nyitván száját a tamariszkusz,
szól eképpen a datolyafához:
„Különb vagyok nálad, ha mondom!
Ágaimat magasra emelem,
suhogó vesszőt vágnak rólam a kocsisok.
Téged meg úgy hasítanak kétfelé,
mint kés hasít gyöngé nádszálat!
Bizony, hogy büszke vagyok nagy erőmre –
vetélkedésünk csak díszedre válik!”

Szóra nyitván száját a datolyapálma,
szól eképpen a tamariszkuszhoz:
„Különb vagyok nálad, ha mondom!
Hatszor is megbizonyítottam,
hétszer is megbizonyítottam.
Érésem nyomon követi Niszaba virágzását!
S ágaimon dúsan terem gyümölcs
özvegyek, árvák örömeire –
hiszen tudod, hogy három hónapig
azon él a szegénység;
s megdézsmálván gazdag fürtjeimet,
magasztalják törzsem termő hatalmát!”

AZ ÖKÖR MEG A LÓ VETÉLKEDÉSE

Barátságot kötött az ökör, meg a ló.
Jó kövér legelőn legelésztek,
így hát hasuk hamar telten dudorodott.
S mivel telt hassal könnyen hengegünk,
ők is mindjárt vetélkedve összecsaptak.

Szóra nyitotta száját a lomha ökör,
így szólt a csatáira büszke paripához:
„Szerencsém van, az már szent! S mekkora!
Évről évre – még pedig egész éven át –
nekem zöldel a fű a legelőkön!
S kiöntenek a megduzzadt folyók,
a mélység vadvizei fölfakadnak,
nádszál emeli büszke buzogányát,
vízmosásban a patak lecsurog,
a dombot nedv feszíti – tej az emlőt –,
laposokon meggyűlik az esővíz,
ár az árkon túlcsapva hömpölyög
a még szikkadt földeket is elöntve,
ekére vár a töretlen ugar,
szerszámnak való fát keres az ács,
sok palánta máris bokrosodik,
egy hónap még s aratásra fenik a sarlót –
de mintha falnak beszélnek, te paripa,
föl sem veszed mezők gondját-örömét!
Hiszen mi dolgod akad a mezőn?
Tán csak az, hogy letaposod a termést.
Menj hát innen, röpj, mint a madár!
Menj a fölszántatlan hegyekbe!”

Szóra nyitotta száját a csatáira büszke paripa,
így szólt a lomha ökörhöz:
„Sorsod a sorsommal hogy is vetekednék?
Követ-is-meghasító, kemény bronzba öltözöm,
tetőtől talpig bronz-ruha borít,
patáim is messziről fénylenek.
Király, herceg, kormányzó mire menne
a tüzes kanca sarjadéka nélkül?”

Szóra nyitotta száját a lomha ökör,
így szólt a csatáira büszke paripához:
„Miért is hiszed, hogy nálam különb vagy?
Abból, amivel fennen dicsekedtél,
mi a *te* érdemed?”

Mert nézzük csak a harci mesterséget!
Harci kocsi lehet-e nélkülem?
Bizony, hogy nem! Hisz bőrómmal fedik be,
és húrjait inaimból sodorják.
Neked meg ugyan mi közöd van
a harc nyilához, a nyíl tegezéhez?
A lándzsához? Gazdád bánik velük!
Hozzád meg sarkantyújával beszél,
két szemed két oldalt eltakarja,
hogy csak előre s egyetlen útat láss,
melyre gyeplő és zabla igazított!”

Szóra nyitotta száját a csatáira büszke paripa,
így szólt a lomha ökörhöz:
„Dobajomtól a föld is megremeg!
Nyerítésemre harcba szállnak hercegek, királyok!
Utamból elkotródik az oroszlán!
Egy szökkenés – a folyót átugortam!
Még egy másik – s föl a meredeken!
S *te*? Arra vagy jó, hogy vizet hordj!
Munka közben gyakran letérdelsz,
abrakod hitvány törek-féle,
s azt is csak a földről szeded föl!
Hogy volnál hát hozzám hasonló?”

Szóra nyitotta száját a lomha ökör,
így szólt a csatáira büszke paripához:
„Kövér mezők hízlalnak engem.
Niszaba-megáldotta húsom ízletes,
és táplálóbb minden más állaténál!
Eszi a derék férfi, s éhét alighogy elveré,
ereje máris megtízszereződött.
S inamból még, tudod-e, mi készül?
Kantárod, melyre olyan büszke vagy!
S a háló, lábad cifra takarója!”

Szóra nyitotta száját a csatáira büszke paripa,
így szólt a lomha ökörhöz:
„Én csak jól-kövezett úton járok!

Mikor hadra kél a sereg,
elől, hátamon üget a király!
Mikor tábort üt a sereg,
istállóm s a királyi sátor – tőszomszédok!
Jászlamba finom szénát szórnak,
abrakos tarisznyámba ízes zabot öntenek,
vödromet megtöltik tiszta vízzel,
mert hisz tudják: ételre-italra kényes vagyok!
S úgy tisztelnek – húsomat sem eszik meg!”
Elfakadt sírva ettől. Úgy csorogtak könnyei,
akárcsak tömlőből a víz.

Anu hangja hangzott ekkor fölülről:
„Milyen nehéz is a munkád, te ló!
Féltestvéreddel, az öszvérrel együtt
a legnehezebb szolgálatot végzed!
Ti húzzátok az útas kocsiját,
a világ négy táját összekötve!
.....”

HIMNUSZ SZIN HOLDISTENHEZ

Fényes égi bárkádön
– önmagadban is tökéletes! –
ha tovahajózol,
Ur város ura, Nannar, ha tovahajózol,
Egissirgal város ura, Nannar, ha tovahajózol,
Nannar atya, kerek holdtölte ura,
Nannar atya, Enlil elsőszülöttje,
ha tovahajózol, ha tovahaladsz;
Nannar, ha te isten-apád, Enlil jobbján uralkodsz,
Nannar, ha te uralkodva az ég mély vizére szállasz,
Nannar, ha te, igen, ha te, apád fénylő hajlékába lépsz,
Nannar, ha te, igen, ha te,
– hajó víz-áron –

tovahaladsz;
igen, ha tovahaladsz, igen, ha tovahajózol,
igen, ha fölemelkedsz,
igen, ha magasan, igen, ha gyönyörűségesen,
igen, ha teljes pompádban tovahajózol,
igen, Nannar, ha égi nyájadat őrzöd –
apád, Enlil úr, boldogan tekint rád,
igen, Enlil úr boldogan tekint rád,
kegyesen pártfogol.

Ó, ha fölhágsz királyi dicsőséged trónusára!
Enlil jogart készítettett neked,
hogy karodat ékesítse,
igen, jogart készítettett neked,
hogy uralkodj az idők végezetéig!
Ha Ur fölött fényes bárkádön megjelenesz,
ha tovaröpítenek Nudimmud úr kedvező szelei,
ha Ur fölött fényes bárkádön megjelenesz,
ha kedvező szélben tovaszállasz,
Nannar, hős atyánk,
ugyan ki állhatna meg előtted?
Aranypalota országunk fölött, tündökletes,
ezüstpalota városunk fölött, szertesugárzó,
van-e, aki hozzád hasonló,
van-e, aki nálad hatalmasabb?
Ki tud szemédbe nézni, ha szigorúan pillantasz,
ki tud elmenekülni, ha nyomon követsz?
Alámerülsz a tengerbe: remeg a tenger.
Alámerülsz a mocsárba: nyög a mocsár.

Dicsőséged oly igen ismert,
dicsőséged oly igen ismert!
Ragyogó, kerek holdtölte ura,
dicsőséged oly igen ismert!
Uralkodásod énekeire, uralkodásod énekeire,
igen, uralkodásod énekeire zendít rá a halandó!

HIMNUSZ A HOLDISTENHEZ

Uram, istenek királya,
égen és földön legelső,
Uram, Nannar atya, Ansar,
istenek között legelső,
Uram, Nannar atya, Anu,
égi seregben legelső,
Uram, Nannar atya, nagy Szin,
égi seregek vezére,
Nannar atya,
Ur városának oltalmazó isten-királya,
Nannar atya,
Egisirgal szent oszlopainak őrizője,
Nannar atya,
sugárzó fenség, diadémviselő nagy isten,
Nannar atya,
pompázatos ház gazdaistene, bajnokisten,
Nannar atya,
arannyal áttört köntösben vonulsz át az égen!

Égi bika, erős, hatalmas,
vastagszarvú, lazurszínzakállú!
Tökéletes fiatalság!
Égi gyümölcs, szépszínű, zamatoshúsú,
teljesre-érett, magasan nőtt!
Magadtól-magad termő termés,
mindenség-szülő anyatest,
élők fölött elúszó fényes bárka!
Kegyelmes szívű égi atyánk,
mindannyiunk életét felölelő!
Istenséged fenséges –
mint a távoli ég vagy a távoli tenger!
Te alkottad meg az országot,
te jelölted ki a szent helyeket,
mindennek méltó nevet adtál,
istenek-emberek nemzőatyja,

városok s lakott helyek bölcs feje,
áldozati füst kegyesen fogadója;
királyokat hívsz el,
kiválasztott jobbjukba jogart adsz,
sorsukat jóelőre kiméred;
legelső, legerősebb, mindenén átallatsz –
míg a te távoli, elrejtett szívedet
istenszemek sugára se járja keresztül!
Széleshátú, ércinú, égi öszvér,
nem lankadó térddel tovalépd;
utat nyitsz isten-testvéreidnek,
te az ég kapuját kitarod,
fényt szórsz a népek homlokára,
szemmel tartván teremtett lelkeiket,
ki mit s hogyan cselekszik:
döntőbíró vagy égi s földi ügyekben,
szilárd szándékú,
akinek csak önnön elméje parancsol;
élők vezérlő fejedelme,
tűz s víz ura,
égi nyájak pásztora –
van-e isten hozzád hasonló?
Van-e rajtad kívül dicső még,
van-e rajtad kívül fenséges-félelmetes,
nagy, igaz isten,
égen és földön van-e még egy?
Nincsen, nincsen!
Csupán te vagy csak égen és földön egyedül!

Szavad ha fölhangzik az égen,
arcra borulnak,
úgy imádnak az Igigik,
ó, ég királya!
Szavad ha fölhangzik a mélyben,
arcra borulnak,
és a földet csókolgatják
az Anunnakik
a feneketlen alvilágban,

oly félelmetes vagy előttük!
Szavad viharként tovavonul,
csőhozó, termékenyítő;
itatók vödrét vízzel töltő,
mezők füvét nagyra növesztő!
Szavad a föld vetését, juhok gyapját megnöveli,
bő termést és víg aratást hoz;
szavad törvényt szab, jogot érlel,
igazmondást fakaszt a szívből;
szavad távoli ég, rejtett föld –
senki azon át nem hatolhat;
szavad – ugyan ki volna ismerője,
értője ugyan ki lehetne?

Uram, földön uraságod, egeken fenséged fénylik,
páratlan hatalmassággal!
Királyok dicső királya, istenek istene vagy te –
összhang kél lábad nyomából, kezed alól jólét serked!
Sugárzó szentség! Szent igazság!
Áldás kútfeje! Égi béke!
Tekints házadra, városodra!
Uruk s Egisirgal megszentelt köveire,
kérünk, tekints le!

Kegyelmes szívű anyánk, Ningal,
Nannar szerelmes asszonya,
imádkozz nevünkben uradhoz eképpen:
„Uram, csöndesüljön meg a szíved!”
Kegyelmes szívű fivérünk, Samas hős,
Nannar szerelmes fia,
imádkozz nevünkben atyádhoz eképpen:
„Uram, csöndesüljön meg a szíved!”
Kegyelmes szívű Igigik, mondjátok:
„Uram, csöndesüljön meg a szíved!”
Anunnakik, ti kiáltátok:
„Uram, csöndesüljön meg a szíved!”
Ti, égi s földi istenek mind,
könyörögjetek így nevünkben:
„Uram, csöndesüljön meg a szíved!”

DICSÉRŐ ÉNEK SZINHEZ, KÖNYÖRGÉSSEL

Dicsőség néked, Szin!
Bolyongó fáklyafény a magas égen,
dicsőség néked!
Szin, havonként újra-fölfénylő,
ég és föld világosítója,
dicsőség néked!
Világosságot gyujtasz
a sötétben vaksi, gyöngeszemű emberfiának,
vándorló feketefejük
éjszakai útjára hinted sugárod,
dicsőség néked!
Izzásod ragyog-világít az ég tetőin –
pompás a te fáklyád,
akár Gírrácé, olyan a te lángolásod,
dicsőség néked!
Fényességed megtölti az éjszakát,
a közeli és a távoli földeket,
sugárzásod mindenkit megtalál,
bátorítja és erősíti a csüggedőt;
a hatalmas istenek
sorra mind leborulnak előtted,
országok sorsa fordul meg pillantásodon,
ha lenézel;
ó, Anuja minden egeknek,
kifürkészhetetlen szándékú, sugárzó fényességű fáklya-isten --
Samaséhoz hasonló a te hatalmad,
dicsőség néked!
A holdfogyatkozás idején,
mely ebben a hónapban és ezen a napon történt,
a szerencsétlen jóslások és fenyegető jelek idején,
melyek palotám és országom lakóit rémítgetik,
téged kérnek meg a nagy istenek,
bölcs tanácsot hogy te adjál,
gyülekezetükben hozzád lépnek,
könyörögve szent lábad elé omlanak;

ó, Szin atyánk, te, az Ékur hatalmasa,
téged kérnek, hozzád könyörögnek a nagy istenek,
te nyilatkoztatod ki az újhold napját,
te őrzöd az égiek titkait,
te tanítod a jósjelek megfejtésére őket;
ó, fénylőfölkelésű, párja-nincs-erejű,
fölfoghatatlanul bölcs, igaz isten:
ez éjszakán tiszta, szent áldozattal áldoztam neked,
sűrűen édes, igen érett sört öntöttem ki neked,
meghajoltan eléd állottam –
vesd hát reám pillantásodat
s dönts igazságosan ügyemben!
Istenem és istennőm hosszú napok óta haragszik reám –
hadd béküljenek meg már velem,
legyen az útam jó,
legyen az ösvényem egyenes!
Zakar istenért, az álmok uráért könyörgök,
éjszaka álmomban hadd álmodjam meg bűneim bocsánatát,
vétkeim jóvá írassanak –
s én teljes életemben magasztalom majd fenségedet!

SZIN HOLDISTEN MAGASZTALÁSA

Világító Szin, erős égen, földön!
Király a királyok között,
isten az istenek között!
Ó, te, a nagy Minden királya,
szent istenek apja-őse,
Anunnakik ura-jegyese!
Nálad különb, előkelő hőst
sem az ég, sem a föld nem szült még!
Ó, te, egek világossága,
istenek nyája rád figyel,
lesi-várja bölcs szavaid folyását!

Nélküled ott fenn gyűlés nem esik –
és itt alant az embernek fia
bölcs fényed nélkül rettegi az éjt!
Úgy fakad élet csak,
ha rendeled;
pártját fogod a gyöngének,
kiegyenesíted a meghajoltak derekát:
igaz szép igazság, egyenes szép egyenesség
ítéletét ítéled!
Fiat adsz annak, aki magtalan;
a meddő méhet termővé teszed;
a hozzád kiáltót meghallgatod;
a benned bizót erős karod védelmezi.
Az első gyermek kínját-gyönyörét,
néked köszönik asszonyaink;
a vezér azt, hogy elől megy a sorban –
mert lett légyen bármily gyöngye az ember,
emelt fővel jár, ha te akarod.
Könyörgünk:
az elszéledt családokat tereld össze!
Akinek bűne van,
oldozd föl!
Aki vel istene haragos,
békítsd meg istenével!

IMA HÁZSZENTELŐKOR

Ég s föld ura, Samas!
Városaink és házaink építője!
Intézed sorsukat,
igazítod elrendelésüket.
Szavad megáll,
számadásod nem változik.
E mai napon arra kérlek,
áldd meg a házat, melyet építettem!

Szabj neki jó sorsot,
parancsolj neki boldog elrendelést!
Bárcsak békét égettek volna tégláiba,
bárcsak béke költöznék falai közé!
Bárcsak Teljesség Háza lehetne a házam!
Ó, Samas, adj hát jó sorsot nekem is,
aki házat építettem!
Gyarapodjék a ház,
építője gazdagodjék!
Örökké tartsa meg Samas ezt a házat –
mi épnek épült, ép maradjon!
Lelje a gazda örömét benne,
ünnep legyen itt hétköznapija is!
Bár verne szíve fészket e falak közt,
s ne kívánkoznék el innen soha!

SAMASHOZ KÖNYÖRÖG,
FELOLDOZÁSÉRT

Hozzád kiáltok, Samas,
téged magasztallak!
Éltessél engem! Bíz rá sorsomat
istenem, istennőm kegyes kezére:
életem korsaját épségben
ők majd megőrzik!

VARÁZSMONDÓKA

„Samas, ég és föld királya,
magasság, mélység fejedelme,
Samas, mindenható isten:
te, halottat föltámasztó,
kötések csomóit megoldó,
igaz bíránk, bölcs vezérünk,

napfölkelte tündöklő sarja,
fenséges fiú, szép, hatalmas,
föld fölött, ég alatt teremtó:
Samas, engem gonosz kötés köt,
veszés vesszőz, romlás riaszt,
gyász gyöngít, gyöngesség gyötör –
hasonló vagyok halott emberhez,
hasonló vagyok esett baromhoz!
Bú, gond, baj, kín forr a szivemben,
húsnak átka súlyosodik rám,
állton állok nappal, éjjel,
nem fekhetem, halál szorongat.

Meggörnyedve botladozom,
menekülnék, elfutnék innét,
sírásban, jajgatásban élek.
Kicsinységem mit véthetett?
Fennhőjázás talán a bűnöm?
Vagy tán még kisgyerekkoromban
tettem rosszat istenem ellen?
Uram, állj mellém, hallgass meg!
Samas, állj mellém, segíts meg!
Oldozd ki az átok csomóját!
Légyen bár apám kötése,
légyen bár anyám kötése,
kötötte légyen apám házanépe,
kötötte légyen családom, cselédem,
kötötték bár a fölöttem valók,
kötötték bár az alattam valók,
légyen bár élő kötése,
légyen bár halott kötése,
kötötte légyen bármely újszülött,
kötötte légyen bármely csecsszopó!
Esküvés miatt ha történt:
esküvésért, mellyel fölesküdtem,
esküvésért, mellyel föl nem esküdtem,
amit apámért esküdtem,
amit anyámért esküdtem,
amit bátyámért esküdtem,

amit nénémért esküdtem,
barátomért amit esküdtem,
folyóvízre amit esküdtem,
csatornára amit esküdtem,
istenemre amit esküdtem,
ember fiára amit esküdtem,
állat kölykére amit esküdtem –
Samas, nagyúr, engem rontás köt meg,
oldozd ki az átok csomóját!
Hasonmásomat elkészítették,
Éa pusztítsa helyettem azt el!
Viaszmásomat elkészítették,
Marduk pusztítsa helyettem azt el!
A gonosz isten, a vad utukku,
akit húsomban, tagjaimba hordok,
pusztuljon onnan – Éa kiűzze!”

A SZERENCSETTLEN NAP

Szerencsétlen nap.
A népek pásztora
nem chet parázson sült húst,
sem kenyereket.
Inget nem válthat,
tisztá ruhába nem öltözhet.
Nem áldozhat.
Nem szállhat kocsira.
Nem szólhat népéhez.
Az igazlító is hallgasson a titkok helyén!
Ne gyógyítson az orvos sem!
Meddő nap ez – múltáig semmit ne tégy!
Menjen el a király éjszaka
isteneinek templomába,
szent ajándékot vigyen, áldozzon:
fölemelt karja kegyelmet nyer
a nagy istenek szívében!

PANASZOS ÉNEK ENLILHEZ, NEMZETI SZERENCSETTLENSÉG IDEJÉN

Fájdalmasan bög az Úr karámja,
az országok urának, a hatalmasnak karámja
fájdalmasan jajgat,
az országok urának, a hatalmasnak, mindenhatónak karámja
fájdalmasan bög és jajgat,
az országok urának, a hatalmasnak, mindenhatónak szava
szilárdan megáll,
nem fordulhat ember Enlil parancsa ellen,
nem fordulhat,
hatalmas és másíthatatlan Enlil parancsa,
mint a hegység!

Enlil urunk hálót vetett ki –
hálója az ellenség hálója volt!
Enlil urunk kiáltott –
kiáltása az ellenség kiáltása volt!
Enlil urunk fölzavarta a vizeket
és a halak megfulladtak!
Enlil urunk föl kavarta a felhőket
és a madarak aláhullottak!

Országunk ura, Enlil,
mikor nyugoszik már meg haragos szíved?
Országunk ura, Enlil,
mikor fárad már el haragos tekinteted?
Meddig takarod még fejedet köntösöddel,
meddig akarsz még haragudni?
Meddig rejtetted még fejedet öledbe,
meddig akarsz még haragudni?
Meddig zárod el bensődet ládaként,
meddig akarsz még haragudni?
Meddig dugod füledbe ujjadat,
meddig akarsz még haragudni?

Földre szórattunk, Enlil atyánk,
földre szórattunk.
Földre szórattunk, Enlil urunk,
szemétdombra vettettünk!

Vemhét a kecske és a juh elvetéli,
mert megelleni nem akarja!
Magzatát az asszony vízbe fojtja,
mert fölnevelni nem akarja!

Ó, a te hű városod!
Enlil atyánk,
mi lett Babilónból?
Az apa megtagadja bajbajutott fiát,
a fiú megtagadja bajbajutott apját,
az elesett hős árvái utcára kerülnek!
Sem az égen, sem a földön –
schol nem látszik semmi fény,
Enlil atyánk!
Urunk, te tudod, a Nap sem olyan, mint máskor –
fénytelenül, vakon gördül országunk fölött!
Urunk, te tudod: a Hold sem olyan, mint máskor –
fénytelenül, megfogyatkozva gördül országunk fölött!
Országunk ura, te tudod:
Napid és Holdad fölkeltekben is, nyugtukban is megváltoztak,
s nem olyanok, mint máskor, nem olyanok!

Enlil úr,
te megérleled az embereket, a belül-lévőket –
megérleled és megölöd őket!
Enlil úr,
te megérleled az embereket, a kívül-lévőket –
megérleled és megölöd őket!
Enlil úr,
te megérleled a völgyeket, megtöltöd virággal –
megérleled és elhervasztod őket!

Enlil úr,
te megérleled a kincseskamrákat, megtöltöd kincsekkel –
megérleled és elpusztítod őket!

Enlil atyánk,
feleséged, Ninlil,
hadd lágyítaná meg kérésével szívedet!
Enlil atyánk,
feleséged, Ninlil, Nippur város úrasszonya,
hadd lágyítaná meg kérésével szívedet!
Enlil atyánk,
szeretett fiad, Nannar, az ég hercege,
hadd lágyítaná meg kérésével szívedet!
Enlil atyánk,
szeretett leányod, Istár, az ég királynője,
hadd lágyítaná meg kérésével szívedet!
Enlil atyánk,
ég és föld minden istenci
hadd lágyítanak meg kérésükkel szívedet!
„Ne vesd el városodat!” – mondanák neked,
hogy kérésükkel szívedet meglágyítsák.
„Ne vesd el Nippurt és Ékurt!” – mondanák neked,
„Ne vesd el városodat, Babilónt!” – mondanák neked,
hogy kérésükkel szívedet meglágyítsák.
„Te vagy az ő uruk!” – mondanák neked,
„Te vagy az ő pásztoruk!” – mondanák neked,
„Könyörülj meg végre városodon!” – mondanák neked,
hogy kérésükkel szívedet meglágyítsák.

SIRALMAS ÉNEK

Cserbenhagyott bennünket az isten,
az egész ország megzavarodott,
cserbenhagyott bennünket az isten,

az egész ország megbolydult.
Enlil úr cserbenhagyta Babilon téglaházait,
Nippur és Eturkalama fundamentumát,
Borzippa templomát is cserbenhagyta.
Fájdalmasan üldögél úrnők
az urunk-elátkozta városban!
A város,
melynek bajával ura nem törődik,
melyet Enlil úr szélvihar prédájául szánt,
a város hangosan sír,
panaszosan jajgat.
Órzője jajveszékel,
pásztora gyászsípot fúj.
Főpapja nem kiáltja többé:
„Hagyd már abba!”,
a sirató-pap se könyörgi:
„Találjon szíved nyugodalmat!”
Urunk nem időzik többé közöttünk,
úrnők nem időzik többé közöttünk;
urunk mennydörögve a hegyekbe vonult,
úrnők mennydörögve a hegyekbe vonult.
A rókafi tulajdon farkába harap,
a vadtyúk rémulten kiáltozik.
A kívül-lévőket forgószél ragadja el,
a belül-lévőket is forgószél ragadja el.
A kívül-lévőket szélvihar szórja szét,
a belül-lévőket bús romlás szórja szét.
Nippur tornyát földrengés döntötte le,
ellenség dúlta meg Eturkalama téglatemplomát.
Földig leromboltatott,
alapkövéig leromboltatott.
Mít határozott az Úr az ő szívében?
Mít határozott az Úr az ő elméjében?
Szentséges értelmével mit gondolt ki az Úr?
Romlással árasztotta el a birodalmat.
Romlás vizével töltötte meg a folyamot.
Haszontalan gazt növesztett a földeken.

Üszögös gabonamagvakként
feketefejú embereket szórt el a mezőkön.
Szüntelenül kiált hozzá,
szólongatja hangos hívással
Enlil atyánkat Ninlil, az ő asszonya:
a magasztos feleség, az émahi úrnő,
a kiáltozó, Nippur védőasszonya, így könyörog:
„Ó, Enlil, oda az ország!
Ó, Enlil atya, az ország odavan!
Miért is áldottad meg olyan gazdagon előbb,
ha most pusztulásra szánod ezt a földet?
Miért is állítottál őrizőt az aprómarha mellé?
Miért is fogadtál föl pásztort a juhok vigyázására?
Miért is szólítottál fegyverbe katonákat,
ha most kardjukat eldobálják?
Miért is kentél föl papokat,
ha most megrendül istenükbe vetett bizodalruk?
Urunk, te bosszúálló!
Urunk, te pusztító!
Keményszívű, rettenetes, büntető isten!
Hamuban ülve könyörgünk –
enyhüljön már haragod,
írd már alá felmentő-levelünket!

PANASZ

Marduk, uram-istenem, hozzád kiáltok!
Égiek örökkön élő szívének bírāja,
földiek halandó szívének vezére,
figyelj szavamra!
Lelkem lázadásban tört ki ellenem,
lelkem istene gonoszul vesztemet okozta.
Oly távol van tőlem az isten, mint az egék –
s én is nagyon messze vagyok tőle!

Jóindulatú pártfogó-istenemet házamból kivezette,
ajakimat összekötözte,
szívemet elgyöngítette,
karjaimat reám gubancolta,
térdeimet remegéssel töltötte meg,
az ország haragját ellenem korbácsolta,
nevemet kitépte a nép szájából.
Uram, tehozzád kiáltok,
hallgass meg hát engem!
Deríts fényt igazságomra,
dönts felőlem is kegyesen,
hozd vissza istenemet és békémet –
s bizony, örül majd néked Babilón,
ujjong belépteden az Észagila,
Anu, Enlil, Éa teszi fenségessé uralkodásodat,
és Szarpanitu, szeretett hitvesed, fölvidul látásodon!

HIMNUSZ A NIPPURI ENLILHEZ

Bölcsesség kútfeje,
önmagadban teljes nagyszerűség!
Enlil atya, bölcsesség kútfeje,
országunk nagyszerű ura!
Enlil, birodalmak ura,
Enlil, igaz beszéd ura,
Enlil, feketefejűek pásztora,
Enlil, saját erődből mindent látó;
Enlil atya, te a népet vezeted,
Enlil atya, lakóházat adsz az embereknek!

Delelő bivaly, majd dúló bika vagy te,
Enlil, távoli földek gazda-ura vagy te;
urunk, lakomára hívod népedet,
urunk, olajat öntesz az asszonyok tömlőibe,

urunk, tejet csorgatsz a gyerekek szájába;
segítesz békében élni bennünket,
őrzöd városunkat,
hatalmas jóslatok születnek szentélyedben!

A kelő és bukó Nap országai között minden földeken
te vagy az élet ura!
Téged szolgál az istenek tanácsa,
téged dicsőít a magasság!
Enlil atya, te ültetted a hüvelyeseket,
vetted a gabonát,
te gondozod az ég madarait,
táplálsz a mélytenger halait!
Enlil atya,
magasztaló énekkel jöttünk hozzád!
Enlil atya,
áldozati ajándékkal jöttünk hozzád –
termésünk legjava téged illet!
Enlil, országunk ura,
fügét és datolyát hoztunk neked –
kérünk, vedd át a hozzád méltó dús ajándékokat!

HADD HÓDOLJAK A BÖLCSESSÉG URÁNAK

I

Hadd hódoljak hát a bölcsesség urának, a feléges istennek,
hadd könyörögjek hát az éjszaka legyőzőjéhez, a fény
kioldójához,
hadd kérjem hát a magasság urát, a nagy istent, Mardukot!
Marduk, éjszaka legyőzője, fény kioldója,
miként a vihar örvénye, akként vesz körül tombolásod,
mint a hajnali fuvallat, lehelleded olyan édes!
Haragodban ha fölindulsz, vízözön a dühöngésed,
de bensőd könyörületes, irgalmas hozzánk a májad.

Föltartott kezed súlyát el nem bírja, meggörnyed attól az ég is,
de iszonyatos két öklödben a halált markolod, szorítod;
Marduk, föltartott kezed súlyát el nem bírja, meggörnyed attól
az ég is,
de iszonyatos két öklödben a halált markolod, szorítod!

Cserbenhagyott engem az isten, elment,
máshoz pártolt tőlem az istennő, nyügnék magamra hagyott!
Megszökött jóakaró sédum, nem áll már mellettem,
nehéztel rám kegyes lamasszum is, nem védelmez már a rossztól.
Egészségem megromlott, testem épsége megrokkant,
sorsom balra fordult, jószerecsém elpártolt.
Ijesztő jelek, félelmes látások tünedeznek föl előttem,
kiűztem házamból, a város falai alatt bolyongok,
zavaros jóslások rémítenek nap nap után,
jövőm felől nem nyugtat meg sem a jós, sem az álomfejtő.
Rajtam köszörüli nyelvét a szomszédság, az utca szájára vett.
És ha lefekszem és elalszom, rémületes álmokat álmodom.
A király, az isten-testű, Samas-fényű,
engesztelést-nem-ismerőn meggyűlölt.
Vesztésemre az udvari nép ármányt szövöget,
csapatba verődve pustomognak, vádat koholva rágalmaznak.
Szól az egyik: „Nosza, én megmutatom, hogy nem uraskodik
már sokáig!”

A másik meg: „Én föladam, s így tisztse hamar megürül!”
És a harmadik: „No lám, én majd beleülök!”
„Én meg akkor házába költözöm!” így a negyedik.
Az ötödik agyaras szókkal acsarkodik ellenem.
Elszántan üldöz a hatodik, nyomom követ, sarkamra lép a
hetedik.

Mint vadász a vadat, úgy e hét is, közös erővel kerít be,
nyilaz agyon engem.
Kegyelmet nem ismerő, szörnyűséges szörnyek ők valahányan,
húsuk, vérük, szándékuk ugyanegy.
Szívük tombol, tűzként lobognak,
hazugságot és rágalmat szórnak énrém.
Szavam gyors járását – mintha gyeplővel – visszafogták,
nyelvem megbénult, ajkam szótlanul bezárult.

Kiáltozásaim elnémultak,
magasra emelt fejem a föld felé hanyatlott.
Félelem gyöngíti erős szívemet,
dombos mellem is besüppedt,
két erős karom is lehanyatlak.

Nemesemberként jártam-keltem korábban, s most lépten-
nyomon megaláztatom,
bizony, hatalmas létemre úgy tengődöm csak, miként a szolga.
Családom elhagyott, s én is elhagytam családomat.
Megyek az utcán, s fülek hegyeződnek szavamra,
a palotába lépek, s szemek szegeződnek arcomra.
Városom ellenségének tart, szemrehányást szór reám.
Ugyanúgy vad és ellenséges irántam országom is.
Édes felem ellenfelemmé változott,
ördögfajzattá vált a társam.
A rangombeliek kímélet nélkül szidalmaznak,
szomszédaim fegyvert készítenek ellenem.
Testi-lelki barátom életemre tör,
imént még hűséges szolgám megtagad, elátkoz.
Házam népe zúgolódik, cselédségem gyanúsítgat.
Ismerősöm, ha megpillant, kitér előlem.
Aki jó szívvel van hozzám, halálfia, nyitott sír foglya,
aki pedig rossz szóval illet, annak dolga jól megy fölötte.
Aki hazudik rovásomra, azt bezzeg segíti az isten,
aki pedig „áldjon meg az isten”-t mond nekem, tulajdon
halálára esküszik.

Soha nem találtam olyanra, ki mellém állt volna bajomban,
aki szóval, cselekedettel, egyszer is bár, de megsegített.
Lenyűgözve és gúzsba verve minden testrészem, minden
porcikám,
meggörnyeszt az öregség súlya, tagjaim fájásait fájjalom.
Kik földjeimet elfoglalták, ujjonganak, ordítanak,
városom ellenségnek fészke lőn, elüldöznek, kiszorítanak belőle.
Szerartásaimat idegenek végzik,
áldozataimat idegenek áldozzák.
Nappalaim – panaszkodások, éjszakáim – sóhajtozások,
hónapjaim – búbánatok, éveim – elnyújtott sírások.

Miként galamb, nyögdécselek, fölbúgok, mint a gerlice,
énekeim jajokba csuklanak, jajjaim nyöszörgésben csöndesednek
el.

A sok sirástól szemem földagadt,
könnyeim elárasztják testemet.

II

Magas kort értem immár, kenyerem javát megettem,
s most körbeforgok, mint a megkerült birka,
mert iszonyú, iszonyú nekem így!
Tévedéseim sokasodnak, igazamat nem találom.
Istennőmet szólítottam, de nem nézett reám.
Istennemhez könyörögtem, de elfordítá tőlem orcáját.
Az igazlátó, áldozatomat megtekintvén, nem talált

magyarázatot,
a kérdező a jóslások helyén nem kapott választ sorsomra.
Elmentem a beszélgető emberhez, de a holtak is némák
maradtak az én ügyemben,
a szellemidéző se tudta elátkozottságom csomóját kioldani.
Csupa érthetlenség vesz körül.

Fáradtság szegődik mellém, ha multamba visszanézek.
Mintha nem áldoztam volna eleget istennemnek,
mintha nem fohászokodtam volna istennőmhöz a terített asztal
mellől,
mintha nem is görnyedtem volna földig, mintha nem is vették
volna észre alázatosságomat,
mintha nem lett volna tele szám ináival és könyörgéssel,
mintha nem tartottam volna meg az ünnepeket, mintha
megfeledeztem volna az áldozat napjairól,
mintha hanyag lettem volna, az istenek szavára nem figyelő,
mintha istenfélelem és a fölszentelt személyek tisztelete nem is
lakozott volna énbennem,
mintha nem is oktattam volna erre a népet,
mintha szentségtörő módon ettem volna istenem ételéből,

mintha megfeledeztem volna istenemről, nem áldozván neki
illendőkép,
mintha méltatlanná váltam volna magasságos uraimhoz és
urnőimhez,
mintha könnyelmű esküvést tettem volna fenséges istenem
színe előtt –

olyanná vált a sorsom!
Pedig csak imára és könyörgésre gondoltam,
törvényként töltött el az istentisztelet, parancsként töltött el az
áldozathozatal.
Az isten tiszteletének napja volt az én legfőbb szívbeli
vígasságom,
az istennő felvonulásának napját gazdagságomnak és
szerencsémnek tekintettem.

Tiszteltem országom, istenem nevét,
istennőm nevének tiszteletére tanítottam embertársaimat.
Alázattal borultam le istenhez hasonló királyom előtt is,
nyájassága mindennél boldogabbá tett, szerencséjét legfőbb
jómnak tartottam;
az udvar iránti hódolatot véstem a nép lelkébe.
Mindezekről pedig azt gondoltam, hogy kedvesek az Úr előtt –
de amit az én szemem szépnek ítél, az Úr szemében iszonyatos
az,

és amit az én szívem elvet, abban gyönyörködik az Úr.
Ki ismerheti hát meg az egekben lakozó istenek akarátát,
ki értheti meg az alvilágiak döntéseit?
Balga és együgyű ember hogyan is járhatná végig az isten útját?
Aki tegnap még élt, mára már halott –
sietősen lépett a sötétedésbe, s nyomban eltapostatott.
Aki az előbb vidáman énekelt, egyszerre elkomorodik, s
máris nyög, mint a siratóasszony.
Tenger az emberi elme, szünet nélkül hullámzik,
pillanatonként változik.
Nagy szükségben elnehezedünk, holttesthez válunk hasonlónak,
de lakjunk csak egyszer jól, istennek képzeljük magunkat!
Szerencsénkben fecsegünk-locsogunk, helyünket se leljük,
röpülünk, szállnánk föl az égbe,

balsorsunkban meg lógatjuk a fejünket, és süllyedünk egyre
mélyebb mélységekbe, le a poklok fenekére!
Mindezek megdöbbenek, értelmüket föl nem foghatom.
Vihar hány-vet engem, sors-vertet,
betegség gyöngít, gond gyötör,
sorvasztó szél fúj reám onnan fölülről,
bénító görcs rohan reám onnan alulról,
fullasztó köhögés kúszik felém tengeri lakóhelyéről,
ijesztő szellem sántikál ki a Holtak Házából,
rémes kísértet vánszorog elő a Holtak Hegyének belsejéből.
A földbe gyökerezett zölddel pokolból tört fel a rontás,
minden Rossz reám támadt, csapatostul s egyenkint.
Súlyosbodott fájdalmam, föllángolt betegségem:
beborította fejemet, hasogatta koponyámat,
orcámat is elcsúfította, szemem tüzet is kioltotta.
Tarkóm szagga, nyakam recseg-ropog;
dörömbölnek a mellemen, belülről verik a mellemet,
tüzet gyújtottak gyomrom belsejében,
lázat lobbantottak tüdőmben,
megrontották vérem mozgását.
Reszketek egész testemben, minden tagomat fájlalom,
nádszálként ingadozik magas termetem,
mocsári gazként dőlök el, arccal a földre hullok.
Ártó szellem bujt belém, mintha ruhája volnék,
miként a halat a háló, úgy fogott be az alvás.
Két szemem nem lát, bármint is meresszem,
két fülem nem hall, bárhogy is kinyissam,
elgyöngülés vetett hurkot testemnek,
pöröly zúzta meg húsomat,
bénulás bénította karomat,
tehetetlenség burkolta be ágyékomat,
elfelejtett járni a lábam.
Ütések zuhognak reám, fulladozom, mint kit tapodnak,
a Halál üldöz engem, szívemre árnyékot vet.
Ha kérdezik, hogy s mint vagyok, nem is felelek a
tudakozónak,
jó barátaim megkönnyeznek, mintha bizony már nem is élnek!
Pecék van vetve a számba,

ajakim zárja föl van rakva.
Kapum bezárva, itatóm betömve,
nap-nap-után éhezem, szomjazom,
torkomon egy falat le nem megy.
Lisztnek-kenyérnek dohos szagát érzem,
a sörnek meg epe és ecet ízét.
Szemlátomást fogyok, gyöngülök,
a nem-evéstől arcom beesett,
húsom lesorvad, vérem elapadt,
csont és bőr vagyok, bordáim kiállnak,
ereim lázban égnek, bőromet sárgaság lepte el,
ágyam tömlőcében kínlódom, s hiába szöknék innét!
Börtönömmé vált a szobám;
karjaimat bilincsbe verte gyöngeségem,
lábaim húsom béklyóiba botlanak.
Nyomorúságom iszonyú, pusztulásom szörnyűsége:
tüskés pálcával verdes engem a mérges szellem,
szögesvégű bottal szurkál engem a gonosz kísértet.
Egész nap nyugtalanítja bensőmet,
éjszakánként, ha elalszom, kilopja a lélegzetet mellemből.
Inaim eresztékei fájdalmasan meglazultak,
tagjaim tört cserépként szemétdombra kerültek.
Ésett baromként nyúltam el fekvőhelyemen,
s magam alá piszkoltam, mint beteg juh az akolban.
Tagjaim fájdalma zavarba ejtette az ördögűzöt,
az igazlátó sem tudta megfejteni jeleimet.
Ki áshat le akkor betegségem gyökeréig?
Ki tudja, vége szakadhat-e még nyomorúságomnak?
Nem segít rajtam az isten, felé nyújtott kezemet eltaszítja,
nem segít rajtam az istennő, hiába várom, hogy majd mellém
áll.

Nyitva már a koporsó, arany-ezüstmarhámon megosztottak,
búcsúztatóm is elkészült – pedig még meg se haltam!
Ellenségem is hallotta ezt, és fölragyogott ábrázata,
haragosom is hallotta ezt, és szíve fölujjongott.
Nekem azonban maradt még annyi időm,
hogy néhány hú emberemre támaszkodva, védőszellemem
közbenjárásával,
még egyszer a végtelen isteni kegyelemhez folyamodjam!